Бүхы колхоз, совхозуудые аша үрэ ехэтэйгээр хүдэлгэхын, гээгдэнги ажахынуудые түрүү зэргэдэ гаргахын түлөө тэмсэгты!

(КПСС-эй ЦК-гай уряануудһаа).

Гээгдэнги ажахы байха ёһогүй

...мнай хүдөө ажахын ...түрэл партнингаа уряа...э хоолой зүйлнүүдые ...лбэг болгожо, хүн зо...эрилтые хүсэд дүүрэ...гаха талаар улам ехэ ...түйлахын хойноһоо саг ...и анхарал оролдолго ...байдаг. Энээнэй шэнэ ...бэл, орюной хүдөө ажа...үхы хүдэлмэрилэгшэдтэ ...н Винницкэ областиин ...цкэ үйлэдбэриин управ...ажалшадай бэшэг мүн

...даһан үйлэдбэриин уп...н ажалшад «Гээгдэнги ...совхозуудай экономико ...хүгжөөхэ зарим асуу...тушаа» КПСС-эй ЦК-...идиумдэ нүхэр Н. С. ...й эльгээһэн бэшэгые ...хэлсэхэ зуураа, эконо...талаараа һула бүхы ...удые хоёр жэлэй турша...элһээнь гаргаха уялга ...колхоз, совхозуудай эко...э эрид хүгжөөхын түлөө ...дэлгэрүүлхые оронойн...өө ажахын бүхы ажал...хандаба. Энэ хандалга...ень КПСС-эй Центральна ...һайшаагаад, колхозни... совхозуудай хүдэлмэ...й суглаанууд дээгүүр эдэб...эр зүбшэн хэлсэжэ, энэ ...ень хаа хаанагүй һай...дамжахыень бүхы партий...фсоюзай болон комсомолой ...ацинуудта дурадхаба.

...й республикын хүдөөгэй ...д хэблэлдэ энэ бэшэтэй ...тохотой сасуу угаа ехэ ...эйгээр шудалжа эхилээ, ...энэ мүрысөөндэ хам орол...айһанаа мэдүүлнэ. Мүнөө ...бриин управленинүүдтэ, ...совхозуудта экономикоёо ...түргэнөөр саашадань хүг... гээгдэлдэ ороһон ажахы...нуудые урагшань татаха тодорхой хэмжээ ябуулганууд хараалагдажа байна.

Экономикын талаар һула ажахынуудые гээгдэлһээнь гаргаха хэрэг мүнөө ажахын шухала асуудалнуудай нэгэн болонхой. Юуб гэхэдэ, гээгдэлдэ ороһон хүдөө ажахынууд республика доторнай үшөөл олон гээшэ, тиимэһээ тэдэнэр али болохо талаар бүхы ажал хэрэгыемнай хойшонь татана. Хэрбээ тиимэ ажахынуудай үгы гээшэ һаань, хэрбээ бүхы колхоз, совхозуудаймнай нэгэ жэгдээр түсэб даабаряа болзор соонь дүүргээд, олзо доходоо жэл бүри элбэгжүүлжэ байгаа һаань, хүн зонoймнай ажаһуудал улам һайжарха, гүрэн түрэмнайшье бүри хүсэн түгэс боложо, коммунизм байгуулха бүгэдэ арадай хэрэг түргөөр урагшаа дабшаха бэлэй. Теэд гээгдэлдэ ороһон ажахынууд түсэб даабаряа дүүргэхэгүйһөө гадна, гаргашалһан мүнгэ зөөреэ харюулха олзо оршогүйгөөр ажахын жэлые үнгэргэдэг, тиигээд гүрэнэй үмэнэ олон жэлэй үри шэридэ орожо, хамаг юумэндэ һаад ушаруулна.

Холо ошонгүйгөөр Хориин управлениин Хэжэнгын совхозые дурдая. Энэ совхоз ехэ гээгдэлтэй гэжэ республикын бүхы ажалшадта мэдээжэ. Хэдэн жэл удаагуур энэ ажахы гүрэндэ олзо оруулнагүй, тэрэнһээ байтагай, жэл бүри гүрэнһөө мүнгэ зөөри зээлеэр абаха баатай болоно. Улаан-Үдын управлениин Карл Марксын нэрэмжэтэ, Баргажанай—Ленинэй нэрэмжэтэ, Хяагтын—«Эрдэм» гэхэ мэтэ колхозуудыешье абаад үзэхэдэ, экономикын талаар һула, орооһо таряа, малай ашаг шэмэ багаар абадаг байна. Тиимэһээл гаргашаяа харюулха олзо абадаггүй, гүрэнэй тэдхэмжээр байдаг ха юм. Энээниие саашадаа тэсэхын аргагүй.

Эдэ ажахынууд ямар нэгэн дабагдашагүй онсо өөрэ уларилай гү, али байгаалиин ондоо шалтагаанһаа гээгдэлдэ ороно гэхын үндэһэ баримта үгы. Тэдэнтэй зэргэлээд байһан Хоридо Чисаанын совхоз, Баргажанда—Карл Марксын, XXII партсъездын нэрэмжэтэ, Хяагтада —XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд нэгэн адли эрхэ байдалтай, нэгэн адли газартай, адли үүлтэрэй мал һүрэгтэй аад, ажахыгаа жэлһээ жэлдэ хүгжөөжэ, экономикын талаар хүсэтэй, олзо доход ехэтэй байдаг. Түсэб даалгабаряашье али бүхы талаар ходо дүүргэжэ, түрүү ажахынуудай тоодо ябадаг юм.

Иимэ хоёр ондоо дүн имагтал ажахыгаа эрхилхэ шадабариин үрэ гээшэ. Ондоо ямаршье шалтагаан үгы, байха ёһошьегүй.

Гээгдэлдэ ороһон ажахынуудые богонихон болзорой, хоёр жэлэй туршада түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргажа, бүхы колхоз, совхозуудай экономикые саашадань шууд түргөөр дэбжээн хүгжөөхэ арга боломжо манай республика дотор бии гээшэ гү? Бии гэжэ манай түрүү ажахынуудай, түрүү ажалшадай дүй дуршэл, ажал хэрэг батаар гэршэлнэ. Гансахан мүнөө жэлэй ажалай дүнтүүдые абаад харагты. Саг уларилай хатуу шанга байгаашье һаань, диилэнхи олон колхоз, совхозууднай орооһо тариянай баян ургаса абаа, энээнэйнь ашаар бүхы республикамнай орооһо худалдаха талаар гүрэнтэйгөө сүм тоособо. Түрүү ажахынууднай малайшье ашаг шэмэ абаха, гүрэндэ тушааха талаар түсэб даалгабаряа болзор соонь дүүргэнэ. Ажахынгаа арга боломжонуудые хүсэд дүүрэнээр хэрэглэжэ, һайнаар эрхилһэнэй аша—энэ амжалта мүн болоно. Ажахы бүхэн иимэ амжалта түйлаха шадалтайшье, аргатайшье.

Манайда газар, ой модон, уһа мүрэн элбэг. Эдэ бүгэдые аша үрэтэйгөөр эдлэжэ шадаха, дүй дуршэлөөр баян, эршэ зоригоор хатуу хүнүүд бии, манай ажахынууд хүсэн түгэс техникэтэй, тэрээнһээ гадна, гүрэн техникэ болон мүнгэ зөөриин талаар али зэргын ехэ туһаламжа жэл бүри хүргэнэб! Хүдөө ажахын продуктнуудай гүрэнэй сэн нэмэжэ, ажахынуудта ехэ олзотой болонхой, үйлэдбэриин управленинүүд, парткомууд байгуулагдажа, ажахыгаа эрхим һайнаар эрхилхэ бүхы арга байгуулагдаа. Эдэ бүгэдэ байгаалиин ямаршье оршон байдалда орооһо таряа, мяха, һү элбэг ехээр абаха арга боломжые үргэнөөр нээжэ үгөө. Иимэ эрхэ байдалда гансал һайн эмхидхэл, оролдолго хэрэгтэй. Энэ хадаа имагтал кадрнуудһаа дулдыдана.

Хмельницкэ управлениинхид экономическа талаараа һула ажахынуудые гээгдэлһээ гаргаха хүдэлмэреэ нэн түрүүн хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые шэлэн табилгаһаа эхилһэн байна. Энэнь манайшье эрхэ байдалда тон зүйтэй. **«Экономическа талаараа һула колхозуудта нэн түрүүн эмхидхэлэй талаар туһаламжа хүргэхэ хэрэгтэй. Эндэ кадрнуудые шэлэн ололго—гол шухала хэрэг. Юуб гэхэдэ, али нэгэн ажахын гээгдэлдэ оролго хүтэлбэриин лэ муугаа болоно ха юм...**

Оронойнгоо бүхы колхозуудые түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргахын тула тэдэниие кадрнуудаар бэхижүүлхэ хэрэгтэй. Энэ хадаа тон зүб, уршаггүй харгы мүн»,— гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев хэлэнэ.

Үйлэдбэриин управленинүүд, партийна комитедүүд болбол илангаяа ажахын дунда зэргын тушаалда—отделени, бригада болон фермэнүүдые даагшадаар—эрхим һайн коммунистнуудые, дүй дуршэлөөр баян, һайн мэргэжэлтэй, олоной хэрэгые эмхидхэжэ шадаха хүнүүдые шэлэн табиха тухай анхарха болоно. Мүн хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие эрид һайжаруулжа, гүрэнэй, ажалай жаяг заршамые һайжаруулха, даажа абаһан ажалайнгаа түлөө ажалшан бүхэнэй харюусалгые дээшэлүүлхэ гээшэ партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудай сэхэ уялга.

Түрүү ажахынуудай, тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө гээгдэлдэ ороһон хүршэнэртөө нүхэр ёһоор туһалхань сэгнэшэгүй ехэ удха шанартай. «Хүршэдөө туһалжа, ниитээрээ амжалта түйлаха!» гэһэн уряа мүнөө хаа хаанагүй дэлгэрхэнь дамжаггүй. Энэ туһаламжа ойр зуурын бэшэ, харин саг үргэлжын байхаһаа гадна, кадрнууд болон түрүү дүй дуршэлөө хубаалдахаһаа эхилээд, зүбшэл заабари үгэхэ хүрэтэр—олон янзын байбал, үрэ ехэтэй байха бшуу. Политическэ һуралсалай шэнэ жэлдэ түрүү ажахынуудай, түрүү хүнүүдэй дүй дуршэлые гээгдэлдэ ороһон ажахынуудай ажалшадай шудалжа, ажалдаа хэрэглэхэнь, мүн хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдынь—ажалай эмхидхэл болон түлөөһэнэй асуудалнуудые шудалхань тон шухала.

Мүнөө хүдөө ажахын жэлые амжалта түгэсөөр дүүргэхэ талаар халуун хүдэлмэри ябажа байна. Ерэхэ жэлэй баян ургасын үндэһэ һуури байгуулхын тула үрэһэ хүрэнгэеэ хүсэдөөр хаажа абаха, наг шэбхэ поли, сабшалан дээрээ гаргаха, уһалууриин хүдэлмэри хэхэ, ниитынгээ малда үбһэ тэжээл, һолоомо ехээр суглуулжа, үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлэдхэхэ гэхэ мэтэ хойшолуулашагүй зорилгонуудые түргөөр шиидхэхэ хэрэгтэй. Хойто жэлэймнай ажалай амжалта энээнһээл эхитэй байха. Эдэ бүхы асуудалнууд экономическа талаараа һула ажахынуудые гээгдэлһээнь гаргаха хэмжээ ябуулганууд соо бүрин тодорхойлогдохо болоно.

Манай эдэбхи үүсхэлые дэмжэхые, экономическа талаараа һула ажахынуудые урагшань татахын түлөө мүрысөө дэлгэрүүлхые үйлэдбэриин бүхы управленинүүдэй, партийна комитедүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ, хүдөө ажахын бүхы ажалшадта бидэнэр ханданабди гэжэ Хмельницкэ управлениин ажалшад уряална.

Энэ уряаень халуунаар дэмжэжэ, гээгдэнги ажахы байха ёһогүй гэһэн зорилгые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө мүрысөөндэ бүгэдөөрэн хабаадая!

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 248 (10309) | 1963 оной октябриин 19, суббото | Сэн 2 мүнгэн

...неральна үтэгжүүлгэнүүдые гаргаха шэнэ заводуудые болзорһоонь урид ашаглалгада үгэхэ

...ПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй тогтоол

...эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет, Про...льна союзуудай бүхэсоюзна Центральна Совет тогтоол баталан ...инеральна үтэгжүүлгэ гаргадаг шэнэ предприятинуудые болзор...рид ашаглалгада оруулжа, тэдэниие түргэнөөр хүдэлгэхын түлөө ...мүрысөө дэлгэрүүлхэ гэһэн барилгын хэдэ хэдэн организаци...предприятинуудай, барилгашадай, хабсаргагшадай, химигүүдэй ...үсхэл энэ тогтоол соо һайшаагдаба. РСФСР-эй Барилгын ми...ын № 31, «Ставропольхимстрой» барилгын трестнүүдэй, Бело...ССР-эй Барилгын министерствын № 11 трестын, СССР-эй барил...тусхайта барилга эрхилдэг гүрэнэй үйлэдбэриин комитедэй хаб...организацинуудай, Ленинградай совнархозой Кингисеппскэ руд...ойто-Кавказай, Белорусска совнархозуудай Невинномысска, Грод...зотнотукова заводуудай коллективүүд энэ үүсхэл гаргаба. ...коллективүүд 1963—1965 онуудай туршада жэл бүри 2,5 мил...но минеральна үтэгжүүлгэ гаргаха шадалтай заводуудые бол...урид ашаглалгада оруулаад, тон богонихон болзор соо эдэниие ...үсөөрнь хүдэлгэхэ уялга абаба.

...айхамшагта үүсхэл хадаа, арадай үүсхэл эдэбхи мүн, гүрэн ту...удха шанартай гэжэ КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Со...ПС тоолоно гээд тогтоол соо хэлэгдэнэ. Минеральна үтэгжүүлгэ ...шэнэ заводуудые болзорһоонь урид ашаглалгада оруулжа, тэдэ...элгэхэдэ совет арадай ажаһуудалые саашадань һайжаруулха ...туһалха юм.

...үсхэлые дэмжээд, иимэ хүдэлөөндэ ёһото туһаламжа үзүүлхэ, ...эй ябаса тухай хэблэлдэ, радио болон телевидениdэ саг үргэлжэ ...харуулха, түрүү дүй дуршэл согсолон дэлгэрүүлхэ гэжэ КПСС-эй ...Р-эй Министрнүүдэй Совет, ВЦСПС дурадхажа байна.

...лгын, хабсаралгын организацинуудай, предприятинуудай хүдэл..., инженернүүд, технигүүд, алба хаагшад энэ үүсхэлые дэмжээд, ...на үтэгжүүлгэ гаргаха шэнэ заводуудые болзорһоонь урид ашаг...оруулжа хүдэлгэхын түлөө тэмсэл үргэнөөр дэлгэрүүлхэ аабза ...ПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет, ...найдажа байна. Тиигэжэ шэнэ шэнэ амжалта түйлажа, эдэнэр ...ахые түргэнөөр хүгжөөн дэбжээхын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэл...дынгөө хубита нэмэри оруулха бэзэ.

* * *

...еральна үтэгжүүлгэ гаргаха шэнэ заводуудые болзорһоонь урид ...гада оруулжа, тэдэниие түргэнөөр хүдэлгэхын түлөө үүсхэл гар...—барилга-хабсаралгын организацинуудай, предприятинуудай ...вүүд 1965 ондо 35 миллион тонноһоо бага бэшэ минеральна ...лгэ хүдөө ажахыда үгэхэ гэһэн партиин, правительствын зорилгые ...ы программа гэжэ угтан абагдаа гээд мэдүүлбэ.

...агдаһан зорилгонуудые бэелүүлхын тулада, коммунизмын ма...-техническэ үндэһэ һуури байгуулха хэрэгтэ хубита нэмэреэ ...н тулада хүсэ шадалаа гамнахагүйбди гэжэ барилгануудай, хи...предприятинуудай ажалшад КПСС-эй ленинскэ Центральна Коми...Советскэ правительствые найдуулжа байна.

(ТАСС).

...И. Брежнев Москва бусажа ерэбэ

...СКВА, октябриин 17. ...). СССР-эй Верховно ...эй Президиумэй Түрүү... Л. И. Брежнев Афга...аар ябажа байһанаа мүнөөдэр Москва бусажа ерэбэ. Афганистанай король Мухаммед Захир шах гэгшын уряалаар тусхайта хэрэгээр Афганистанда аяншалаа юм.

...вет-афганистанай экономическа хани харилсаан

...Л, октябриин 17. (ТАСС). ...хойто районуудай байтаа...ай уурхайнуудые оложо ...хэрэгтэнь Советскэ Союзай ...нда техническэ туһаламжа ...тухай хэлсээн Совет Со... Республиканuудай Союзай ...ство Афганистанай коро...правительство хоёрой хоо...булда мүнөөдэр баталагда...

...эмсээнэй ёһоор, СССР жэл ...миллиард кубометр байгаа...абаха хэрэгтэнь 1966 оной дүрбэдэхи кварталһаа эхилжэ СССР Афганистанда техническэ туһаламжа үзүүлхэ юм. Саашадаа газ абалгань ехэ болохо, тэрэшэлэн газай уурхайһаа Советскэ Союзай хилэ хүрэтэр газай хоолой татаха хэрэгтэнь туһаламжа үзүүлэгдэхэ юм. Энэ газ Афганистанай доторой хэрэглэмжэдэ зорюулагдахаһаа гадна, жэл соогоо 1,5 миллиард кубометр газ Советскэ Союзда үгтэдэг байха, саашадаа энэ тоонь ехэдхэгдэжэ болохо юм.

Агууехэ Октябриин хүндэлэлдэ

1917 1963

ОРОНОЙНГОО БАЯЛИГ АРЬБАДХАЛСАНА

Федор Гафьянович Халиулин Зэдын үйлэдбэриин управлениин «Коммунизм» колхоздо 6 жэл механизатораар хүдэлжэ байна.

— Минии Эхэ орондоо сэрэгэй алба хэжэ байхада, гэртэхимни Татарай АССР-эй Казань городһоо Борьёо нютагай ажалшадай уряалаар эндэ зөөжэ ерэһэн юм,— гэжэ Федор Халиулин хөөрэнэ.

Албаяа дүүргээд, гэртэхиндээ Борьёо ерэхэдэнь, эжы, дүүнэрынь үхэр малтай, дулаан гэртэй, түбхинэнхэй һуужа байбад. Эндэхи заха хизааргүй талада «булад моридой» үдэр һүнигүй газар урбуулжа байхые харахадаа, залуу хүбүүнэй зүрхэ сэдьхэл техникэдэ татагдажа, механизатор болохо хүсэл түрэбэ.

1957 ондо Цагаан-Усанай МТС-тэ тусхай курса дүүргээд, трактористын мэргэжэлтэй болоо бэлэй. Тэрэнһээ хойшо мүнөөдэр хүрэтэр энэл ажалдаа ябажа, Федор Халиулин олохон гектар газар элдүүрилэн, колхозойнгоо эрхим механизаторнуудай нэгэн болонхой.

Тэрэнэй мүнөө жэлэй 9 һара соо хэһэн ажалыень зөөлэн хахалалгада оруулбал, хамта 2100 гектар болоно. Энэмнай гансал управлени дотор бэшэ, мүн республика соошье нилээд эрхим амжалта ха юм. Бүхэли үбэлдөө Федор тракторааран шулуу, модо шэрэжэ ороод, хабарай тарилгын түлэг эхилхээ байхада тэрээндээ капитальна заһабарилга хэхэ ёһотой болоһон байгаа.

— Энэ халуун үедэ трактораа задалаад, заһабарилааб гэжэ байха гээшэ гүб? Намар болотор иигээд хүдэлжэ туршахам,— гэжэ тракторно-таряан ажалай бригадын бригадир Базар Жигжитовтэ хандаһан юм.

Тиигээд Федор Халиулин трактораа бага багаханаар ябуудтань һэльбэн заһажа, техническэ харууһа хээд, хүдэлжэ гараа. Мүнөө республика соогоошье эрхим амжалта түйлан, өөрынгөө тракторые капитальна заһабарилгагүйгөөр 5300 час хүдэлгөө ха юм.

Хайшан гээд иимэ амжалта түйлана гээшэб?

Нэн түрүүн дааһан ажалдаа үнэн сэхээр хандана. Тракторайнгаа ямараар ажаллажа байхые өөрынгөө зүрхэнэй сохисотой адли гэхээр мэдэдэг.

Федор Халиулин 1960 ондо республикын механизаторнуудай социалис мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн юм. Тиихэдэ коммунис ажалай ударник гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ тэрээндэ олгогдоо һэн. Мүн 1961 ондошье Федор хүндэтэ нэрэ зэргэеэ гутаагаагүй—управлени соогоо мүрысэгшэдэй дунда түрүүлжэ гараа.

Федор Халиулин гансал өөрынгөө урдахи хүдэлмэри хараад һанаа амар ябадаггүй, харин нүхэдэйнгөө ажалые ходо һонирходог, залуу механизаторнуудта дуратайгаар туһалдаг. Бригададань ямар түсэб үгтэнхэйб, тэрэнь ямараар дүүргэгдэнэб гэжэ һайса мэдэдэг юм. Федор Халиулин үдэр бүри сүлөөтэй сагаа өөрынгөө эрдэм мэргэжэл дээшэлүүлгэдэ зорюулдаг. Түрүүшүүлэй дүй дуршэл шудалжа, тэрэниие хэрэглэхэ гэжэ хододоо оролдодог.

Эхэ оронойнгоо баялигые арьбадхаха нангин ажалда эсэшэ сусашагүйгөөр, коммунис ёһоор хандадаг жиирэй хүбүүн Федор Халиулин энэл даа!

А. Дондоков.

Зорилгоёо заатагүй дүүргэхэ

Дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялгаяа болзорһоонь урид дүүргэхэ гэжэ шармайн оролдожо байһан Улаан-Үдын шэлэй заводой коллектив 9 һарынгаа түсэбые болзорһоонь 18 хоногоор уридшалан дүүргэһэн байна.

Ажалайнгаа эршэ һуладхангүйгөөр ажаллахые оролдодог тус заводойхид октябрь һарынгаа түсэбһөө гадуур 12 вагон һайн шанартай сонхын шэл Эхэ орондоо бэлэглэхэ гэжэ зоригжонхой. Заводой шэл отологшод октябриин эхинһээ даабаряа үдэр бүхэндэ 114 процент дүүргэнэ.

Манай коллектив долоон жэлэй табадахи жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ бүхы арга боломжотой. Түсэбһөө гадуур 250 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл Эхэ оронойнгоо шэнэ барилганuудта эльгээхэ зорилгоёо шэлэй заводойхид заатагүй дүүргэжэ, үшөө нэгэ шэнэ амжалта түйлаха дүтэлөө.

Машинно-ванна цехэй мастер Надежда Николаевна Войлоковагай, машинистнууд Петр Филиппович Фоминай, Григорий Петрович Хлызов гэгшэдэй халаан социалис мүрысөөндэ шалгарһан зандаа. Тэдэнэр III-дахи кварталай түсэбһөө гадуур 300 мянган дүрбэлжэн метр шэл гаргаһан, шанарыень һайжаруулһан байна. Энэ халаан түсэбөө дунда зэргээр үдэр бүри 108,9 процент дүүргэжэ ябана.

Түсэбһөө гадуур ехэ продукци үйлэдбэрилхэ зорилготой тус заводой хүдэлмэришэд 9 һарын туршада ажалай бүтээсые 103,5 процентдэ хүргэжэ шадаа, продукциин өөрынь үнэ сэнгые 7 процентээр хямдаруулһан байна.

К. Исаков,
шэлэй заводой түсэблэлгын таһагай начальник.

Улаан-Үдын «Буряткабель» заводой хүдэлмэришэд болон алба хаагшад Агууехэ Октябриин һайндэрые ажалай шэнэ бэлэгүүдээр угтахаяа тэмсэнэ. Заводой токарь Г. Ф. Халтуев социалис уялгаяа ходол үлүүлэн дүүргэнэ. Тэрэнһээ гадна нүхэр Халтуев лесотехническэ техникумэй студентнэр Раиса Дранова Екатерина Туезова хоёрой ажалай практика хүтэлбэрилнэ. Зураг дээрэ: нүхэр Халтуев Р. Дранова, Е. Туезова хоёрые токарна хүдэлмэридэ һургана.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

Хмельницкэ таряашадые дэмжэнэбди

БҮХЫ КОЛХОЗНИГУУДНАЙ БАЯРТАЙ

Гээгдэжэ ябаһан колхозуудай экономико хүгжөөхэ хэрэгтэ партиин Центральна Комитедэй, нүхэр Н. С. Хрущевой анхарал ехээр табижа байһанда, Винницкэ областиин Хмельницкэ управлениин ажалшадай уряа бэшэгээр хандаһанда манай колхозой гэшүүд угаа баяртай. Энэ хандалга-бэшэг колхозой гурбан бригадада зүбшэн хэлсэгдэжэ, тэрэниие ехээр һайшааба. Тиигээд октябриин 25 хүрэтэр мэргэжэлтэдэй хабаадалгатайгаар тусхай хэмжээнүүдые хараалхыень колхозой правленидэ даалгаа.

Мүнөө үедэ тиимэ хэмжээ ябуулганууд хараалагдажа байнхай. Газар таряалангаа хүгжөөхэ ехэ арга боломжонууд элирүүлэгдэнэ. Ойрын 2 жэлэй туршада колхознай 950 га шэнэ газар элдүүрилжэ, ургаса ехэтэй ургамалнуудые тарихаар хараална. Дабаан-Ара гэжэ газарта 1 «С-100» трактор һаяхан табигдаад, шэнээр элдүүрилэгдэхэ газар дээрэхи мододые сэбэрлэжэ байна. Сүхэ, Сэлэнгэ голнуудай захаар биратай ногоон ургадаггүй ехэ сабшалан бии. Тэрэниие элдүүрилхэ һанаатайбди. Жэшээнь, Сүхэ голой саада бэедэ Камышевка гэжэ газарта 326 га биратай ашаглагдаагүй сабшалан миин хосоржо байдаг. Хэрбээ тэндэ һайн катер, һала хэжэ шадабал, трактор машинануудые гаргажа, элдүүрилхэ аргатайбди.

Тиигэжэ таряалангай газар мянгаад гектараар үргэдхэһэнэй ашаар хоёр жэлэй туршада 50 мянган центнер таряан хуряагдаха гэхэ гү, али энэ жэлэйхиһээ хоёр дахин ехэ болохо.

Шэнэ газар элдүүрилхынгээ хажуугаар тэрэнээ наг шэбхээр, минеральна үтэгжүүлгээр шанаржуулха хүсэлтэйбди. Мүнөө үедэ 160 тонно суперфосфат худалдаган абтаа.

Саашадаа орооһо таряанай ургаса дээшэлүүлхэ зорилгоор гол түлэб эрхим сортын үрэһэн хэрэглэгдэхэ. Манай колхозой эрхэ байдалда мүнөө жэлэй ган гасуур сагта «Онохойская-4» сортын шэниисэһээ гектарай 14—16 центнер ургаса гараа. Тиимэһээ ерэхэ жэлдэ бүхы шэниисэеэ энэ сортын үрэһөөр тариха гэжэ бэлдэнэбди.

Манай колхозой таряалан голдуу элһэлиг хүрьһэтэй. Тиимэ хадань, жэл бүри һайн паар, намарай эртын паар ехээр бэлдэхэ хэрэгтэй. Саашадаа жэл бүри адагынь 1500 га сэбэр паар, 2 мянган га намарай эртын паар бэлдээгүйдэ аргатүй.

Мүн нютагай эрхэ байдалда таряа эртэ тарибал һайн байна. Мүнөө жэл тарилгаяа апрелиин 15-һаа эхилжэ, тэрэнээ август һарада хуряажа захалаа һэмди. Тиигэһэнэй ашаар намарай паар хахалжа абаабди. Хэрбээ нёдондо таряа хуряалгаяа ноябрь һарада дүүргэһэн байбал, энэ жэлдэ октябриин 2-то сүм дүүргээбди.

Сүхэ, Сэлэнгын аралай сабшалан бургааһанда ехээр дарагдашанхай. Тиимэһээ тэрэниие гербицид хэрэглэн үгы хэхэ зорилго табинабди.

Гадна энэ хоёр мүрэнэй уһаар газараа ундалуулха арга бии. Имагтал хүсэ ехэтэй насос абажа, уһа сүрщэхэ түхеэрэлгэ хэрэглэбэл дээрэ гэжэ һанагдана. Нүгөө талаараа Улаан-Сэсэг гэжэ газарта шоссе харгы барихадаа, гурбан татуур хаажархиһан байгаа. Тэрэнэй уршагһаа жэл бүри нилээд ехэ таряалан, сабшалан уһанда абтана. Шоссе харгын доогуур ехэ нүхэ хэжэ үгэхэ эрилтэ Буряадай АССР-эй Шоссе харгын управлениин үмэнэ табинабди.

Мал ажал хүгжөөлгөөр баһал хэдэ хэдэн шухала хэмжээнүүд абтажа байнхай. Урдань гурбан жэжэ колхоз байхадаа 3 племфермэтэй аад, мүнөө тэдэнь тарашанхай. Энэ гурбан фермын үлэгдэл дээрэ томо үүлтэртэ малай нэгэ фермэ түхеэржэ захалаабди. Хонидой үүлтэр һайжаруулха хэмжээн баһал абтана. Энэ жэлдэ грозненско үүлтэрэй 17 хуса абахамнай. Өөһэдынгөө фермын 200 толгой эрхим түлнүүдые хуса болгохоор орхёобди.

Мяха, һү, нооһо элбэг ехээр абахын тула эхэ малай тоо олошоруулха хэмжээн абтана. Мүнөө үедэ хонидой һүрэгтэхи 52 процентнь эхэ хонид байна. Тиин 1965 ондо эхэ хонидой тоо 15—16 мянгада хүргэгдэжэ, һүрэг соо 65 процентыень эзэлхэ ушартай.

Мүн үнеэдэй тоо һүрэг соо 42 процент эзэлээд байбал, хоёр жэлэй турша соо 52—55 процентдэ хүргэхэ зорилго табигдана.

Манай колхозой Байса гэжэ газарта адуу олоор үдхэхэдэ зохид юм. Нёдондо 176 адуу морид үбэлдөө миил 72 центнер үбһэ эдеэд, һайнаар үбэлжэжэ, арьбан далантайгаар ондо ороо һэн. Тиимэһээ хямда сэнтэй адуунай мяха абахын тула гүүнүүдэй тоо олошоруулхабди. Хэрбээ мүнөө 63 гүүтэй байбал, хоёр жэлэй туршада тэдэнээ 105-да хүргэхэбди.

Хэмжээ ябуулгануудые хараалхынгаа хажуугаар мүнөөдэрэй шухала асуудалнуудые шиидхэжэ байнабди. Хэрбээ нёдондо 10 мянган центнер үбһэ абаһан байбал, мүнөө 17200 центнер бэлдээбди. 1-дэхи, 3-дахи бригадануудта һолоомон һүрилэгдэжэ дүүрээ, үбэлжөөндэ зөөгдэнэ.

Һолоомо хэршэжэ, ууралаар буйлуулха түхеэрэлгэнүүд бэлдэгдэжэ байнхай.

Гээгдэлдэ ороһон манай колхозой экономикые хүгжөөхэ хэрэгтэ Хяагтын үйлэдбэриин управлениин хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэд ехэ туһа хүргэнэ. Энэ жэлдэ шэнэ трактор, комбайн, автомашинануудые нэмэжэ үгэһэн байна.

Колхоз, совхозуудай экономико хүгжөөхэ талаар парти, правительствын табидаг анхарал оролдолгоо бодото ажалаараа харюусахабди.

Б. Шагдыров,
Хяагтын управлениин «Эрдэм» колхозой түрүүлэгшэ.

КПСС—ЗОХЁОН БАЙГУУЛАГША МАРКСИЗМЫН ПАРТИ

Манай парти һүүлэй жэлнүүдтэ марксизм-ленинизмын хүгжэлтэдэ тон ехэ хубитаяа оруулаа, энэ һургаалые хэдэ хэдэн шэнэ тобшололнуудаар баяжуулаа. Сталинда шүтэн һүгэдэлгын хорото хойшолонгуудые эрид шууд зайсуулаад, манай парти **марксис теоридо зохёон байгуулхы, творческо ёһоор хандаха** гэһэн Ленинэй һургаал заабаринуудые бүрин хүсэндэнь оруулжа, тус заабариинь хүтэлбэри болгоһон байха юм.

Марксизмые бодото ажал ябуулгын хүтэлбэри бэшэ, харин хооһон сурталай хубхай суглуулбари гэжэ тоолодог хүнүүдэй урдаһаа В. И. Ленин эрид шангаар тэмсэдэг һэн.

Общественэ хүгжэлтэ хангахын тула теори өөрөө ходо хүгжэжэ байха, түүхын байдалые анхаралтайгаар хараадаа абажа байха зэргэтэй. Теори болбол бодото байдалай ябасаһаа хожомдохогүй, харин тэрэнэй замыень гэрэлтүүлхэ үүргэтэй юм.

Ленинэй һургаалые хүтэлбэри болгон, партимнай СССР дотор коммунизм байгуулгын гол шухала асуудалнуудые творческо ёһоор хараалан зохёогоо. Коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха, ниитын коммунис харилсаануудые хүгжөөхэ, шэнэ үеын хүнүүдые хүмүүжүүлхэ тодорхой арга замуудые манай парти тодорхойлоо.

КПСС-эй XXII съездын документнүүд, шэнэ Программа хадаа ниитын тодорхой байдалые шэнжэлхэ хэрэгтэ марксизм-ленинизмын арга метод зүбөөр хэрэглэһэнэй ульгэр жэшээ, марксистско-ленинскэ науке саашадань хүгжөөһэнэй жэшээ мүн гэжэ дэлхэйн бүхы олон түмэн коммунистнууд тоолоно. Манай партиин дэбжүүлэн табиһан заабари тобшолонуудые зүб гэжэ, эдэ тобшолонууд марксизм-ленинизмын революционно гол ёһонуудтай тааралдан, ажалшадай үндэһэн шухала аша туһада зорюулагдана гэжэ булта мэдэрнэ.

КПСС-эй XXII съездын үзэл сурталынь дэлхэйн бүхы арадуудые эб найрамдалай, демократиин болон социализмын түлөө тэмсэлдэ уряалан зоригжуулна гэжэ аха дүү коммунис, хүдэлмэришэнэй партинууд бүгэдөөрөө шахуу тэмдэглэнэ.

Харин имагтал Хитадай хүтэлбэрилэгшэд энэ тобшололые зүбшөөнэгүй, марксизмда харша үзэл баримтална. Мүнөө үедэ Бээжэнэй ажал ябуулагшад манай партиин XX, XXII съезднүүдые муушална, эдэ съезднүүд шухала асуудалнуудаар оппортунис үзэл баримтална гэжэ байжа тэдэнэр шашалдана. Эдэ үгэнүүдээ гэршэлмээр ямаршье үндэһэ баримтагүй байһан дээрэһээ, КПК-гай хооһон суртал номногшод КПСС-ые, коммунис болон хүдэлмэришэнэй бусад партинуудые элдэб үнгөөр хардана, занана.

Хитадай хүтэлбэрилэгшэд өөһэдынгөө дайсадые номер номеров нэрлэхэ дуратай юм: «Америкын империализм—№ 1 дайсан»; «Югославиин ревизионизм—№ 2 дайсан» гэхэ мэтэ. Мүнөө хаража байхада, Бээжэнэй хардагшад манай партиие эгээн ехэ дайсан гэжэ тоолоно хэбэртэй. Юундэб гэхэдэ бээжэнэрхин манай партиие хардан добтолно, КПСС-най хүдэлмэришэн ангиин парти байһанаа, бүгэдэ арадайнгаа парти боложо байна гэһэн манай Программын научна зүб тобшололые Хитадай хооһон суртал номногшод буруушаана.

Иигэжэ тэдэнэй буруушаадагынь марксизм-ленинизмын революционно гол ёһонуудта харша юм. Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй хараа бодолынь революционно хооһон үгэнүүдээр далдалагдахайнье һаа, коммунис болон хүдэлмэришэнэй бүхы партинуудые хүтэлбэрилхэ гэһэн великодержавна, балмад шэнжэтэй юм. Энэнь бодото революционерэй гурим ёһодо огто таарахагүй, марксизм-ленинизмдэ тон харша хараа бодол мүн.

Хитадай ажал ябуулагшадай алдуу эндүүтэй, аюулта замда ороһоной нэгэн шалтагаанинь гэбэл, тэдэнэр марксизм-ленинизмын теоридо догматическаар хандана, энэ теориин гол удхые ойлгоногүй гэхэ гү, али ойлгохо дурагүй байна. Революционно теоридо хандадаг творческо ба догматическа иимэ хоёр тад ондоо хандалганууд эндэ үзэгдэнэ.

КПСС болон бусад коммунис, хүдэлмэришэнэй партинууд теоридо **творческо,** зохёохы ёһоор хандана, харин Хитадай Компартиин хүтэлбэрилэгшэд хооһон суртал баримталан, **догматическа** ёһоор хандана. Эдэ бүгэдые ойлгохын тула, жэшээнь, КПК-гай ЦК-гай июниин 14-нэй бэшэг, КПСС-эй ЦК-гай июлиин 14-нэй нээмэл бэшэг хоёрые сасуулжа үзэхэдэ эли болоно.

Теориин ямар нэгэн зүйлнүүдэй ажабайдалтай таарахаяа болёо һаань, тэдэниие орхижо, зохихо оршон байдалда таараха научна шэнэ заабаринуудаар һэлгэхэ ёһотой гэжэ манай парти тоолоно. Харин Хитадай хүтэлбэрилэгшэд энээниие «ревизионизм» гэжэ тоолоно, үсэгэлдэр зүб байһанаа, мүнөөдэр хэрэгээ болиһон зүйлнүүдые үсэд нэтэрүүгээр баримтална.

Иимэ хараа бодол яахадаа харша, буруу байнаб гэбэл, бодото байдалай асуудалнуудта зүб харюу үгэхэ арга коммунис партинуудта олгоногүй, тэдэ партинуудые ехэ алдуутай замда оруулна бшуу. Тиин ниитын байдалые буруугаар сэгнэхэ гээшэ олониитэ зониие буруу замда оруулха, тэмсэлэйнгээ гол шухала зүйлнүүдые гээхэ гэһэн удхатай юм.

Дэлхэйн термоядерна дайе болюулха арга боломжо мэтын мүнөө үеын иимэ үндэһэн шухала асуудал абаад үзэебди. Бодото хүсэнүүдэй хубаарилгые хараадаа абаад, мүнөө гүрэнүүдэй хоорондо дайн сэрэг заатагүй болохогүй, дэлхэйн дайе уридшалан саража болохо ба сараха хэрэгтэй юм гэһэн тобшолол КПСС хэнэ. Харин Хитадай хүтэлбэрилэгшэд олон жэлэй саада тээ хэлэгдэдэг байһан теоретическэ һургаалнуудые үндэһэ болгон, түүхын тад ондоо эрхэ байдалда иимэ буруу тобшолол хэнэ гэбэл: империализмын байгаал сагта, дайн сэрэг заатагүйл болохо; империализмые усадхаагүй һаа, дайн сэрэгые үгы болгожо болохогүй гэлдэнэ.

Абаһаар эдэ хоёр тобшолонуудай хоорондо даншье ехэ илгаагүй шэнги һанагдажа болохо. Теэд үнэн дээрээ огто тиимэ бэшэ юм. Партиин политикын үндэһэ һууринда эдэ хоёр тобшолонуудай алининь табигдаха ябадалһаа тэрэ политикын шэнжэ шанар дулдыдаха байна.

Манай партиин хэһэн тобшолол эб найрамдалай түлөө, дайн сэрэгые зайсуулхын түлөө амжалтатай тэмсэлдэ этигэл найдабари олгоно, энэнь амгалан байдалай түлөө, хүгжэлтын түлөө тэмсэгшэ арадуудай хүсэ шадалые оло дахин арьбадхан бадаруулна. Харин Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй хэһэн тобшолол олониитэ зониие этигэл найдабаригүй ябадалда, сүхэрэлгэ доройтолгодо хүргэхэ байна. КПСС иигэжэ дурадхана: дайн сэрэгые зайсуулжа болохо байһан тула, энэ хэрэгтэ бүхы арга шадалаа зорюулха, эб найрамдалай түлөө, ондо ондоо социальна байгууламжатай гүрэнэй амгалан ёһоор зэргэ оршохын түлөө тэмсэлые коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинуудай генеральна хараа шугам, стратегическэ зорилго гэжэ тоолохо хэрэгтэй. Харин Хитадай хүтэлбэрилэгшэд иигэжэ дурадхана: дайн сэрэгые зайсуулхын аргагүй, тиимэһээ «эритын урдаһаа эритые» гэһэн политика ябуулха, ондоогоор хэлэхэдэ дайн сэрэг бэлэдхэлгын, яаралтайгаар зэбсэгжэлгын, уласхоорондын байдалые бүри шахардуу болголгын политика бэелүүлхэ гэһэн удхатай юм. Теэд иимэ политикые арадууд дэмжэхэгүй байна, юундэб гэхэдэ энэнь арадуудай эгээн шухала аша туһада харша юм.

Тиимэһээ хооһон номнол баримталагшадай алдуу дутуунуудынь дэлхэйн коммунис хүдэлөөндэ, бүхы хүн түрэлтэнэй хуби заяанда тон аюултай байна. Бээжэнэй хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшад хадаа дайн сэрэг ба эб найрамдал тухай асуудалнуудһаа гадна, мүн бүхы оронуудай ажалшадта шухала бусадшье олохон асуудалнуудые—дэлхэйн социалис оронуудай үүргэ, хүгжэлтэ тухай, ганса нэгэн хүндэ шүтэлгын үзэл бодолдо эсэргүү тэмсэл тухай, дэлхэйн хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй болон национально-сүлөөрэлгын тэмсэлэй стратеги, тактика тухай асуудалнуудые тон буруугаар найруулан ойлгонод. Тэдэ хүтэлбэрилэгшэд өөһэдынгөө айхабтар алдуутай үзэл бодолнуудые коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинуудта али болохоор баадхахаяа оролдоно. Тиихэ зуураа, хахаралга бутаралгын элдэб арга үйлэнүүдые хэрэглэнэ. Эдэ бүхы политическэ талаараа хоорото заабаринуудай урдаһаа, хооһон суртал номнолгын урдаһаа эрид шууд тэмсэхэ гээшэ бидэнэй интернациональна уялта мүн гэжэ КПСС тоолоно.

Промышленностиин болон хүдөө ажахын хүгжэлтэ тухай асуудалнууд, ажалай бүтээсэ саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ тухай асуудалнууд манай хүтэлбэрилхы зургаануудай, партийна организацинуудай гол анхаралдань табигданхай. Эдэ асуудалнууд совет арадай аша туһада зорюулагдахаһаа гадна, мүн дэлхэйн революционно хүдэлөөнэй аша туһада зорюулагдана. Уласхоорондын революцида үзүүлхэ гол нүлөөгөө өөһэдынгөө ажахын политикын ашаар бэелүүлнэбди, дэлхэйн хэмжээндэхи тэмсэл мүнөө энэ асуудалтай холбоотой юм гэһэн Ленинэй захяа заабариие манай парти мартанагүй. Марксистско-ленинскэ теориие бодото ажал хэрэгтээ творческоор хэрэглэжэ шадаха ёһотой гэһэн эрилтэ партимнай өөрынгөө хүтэлбэрилхы кадрнуудай, бүхы коммунистнуудай үмэнэ табина. Предприяти, колхоз, совхоз бүхэнэй үйлэдбэриингөө хүгжэлтын түсэб заатагүй бэелүүлхэеэ бүтээн гаргадаг зүйлнүүдэйнгээ шанар һайжаруулхаяа оролдохо гээшэ манай бүхы хүтэлбэрилэгшэдэй, бүхы коммунистнуудай шухалын шухала уялга мүн.

КПСС-эй XXII съезд дээрэ партиин шэнэ Программа баталагдаһаар хоёр жэл болобо. Зохёон байгуулхы марксизмын энэ гайхамшаг документын заабаряар ябажа манай парти, бүхы совет араднай коммунизм байгуулхын түлөө тон эршэмтэйгээр тэмсэнэ, арюун нангин үг зорилго тээшээ улам бүри урагшаа дабшана. Шэнэ программын илалта түгэлдэр тугһаа манай партиие, совет арадые хахасуулха хүсэн гэжэ байхагүй! Зохёон байгуулхы марксизм-ленинизмдэ үнэн сэхэ байха гээшэ коммунизм байгуулгын бүхы зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ найдамтай арга мүн.

Н. ЛОМАКИН.

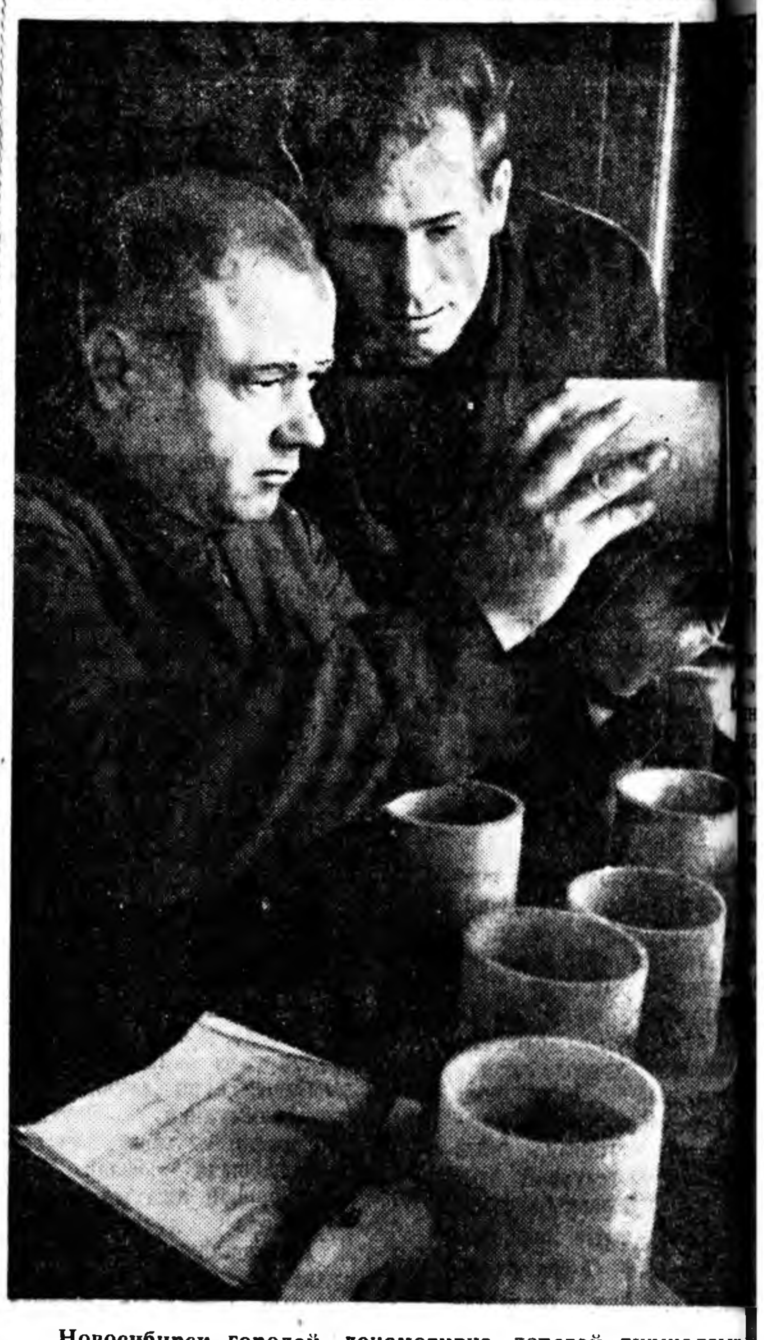

Новосибирск городой локомотивна депогой туршалгын ... терскойдо капроново зүйлнүүдэй цех бии юм. Урдань б... текстолит, фарфор болон бусад шухаг материалнуудаар хэ... байһан 200 гаран янзын хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилдэг ... хой. Капроноор хэгдэһэн зүйлнүүд улам улам үргэнөөр ... лэгдэдэг боложо байна. Электровознигууд, тепловознигууд, ... вознигуудай, хэлхеэ холбоошодой, түмэр замшадай, барил... дай олон захяае тус цех дүүргэдэг. Эдэ шэнэ зүйлнүүдэй ... хүнгэн, үни удаан эл дэггүй, ашаглахада найдамтай юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **туршалгын мастерскойн мастер, РС... эй габьяата уралан нарижуулагша Д. К. Белавин (зүүн ... һаа), капроново цехэй ахалагша прессовщик В. А. Курских ... капроноор хэгдэһэн зүйлнүүдые шалгажа байна.**

ТАСС-ай фотохрони...

Залуушуулай хүсөөр...

Фермые эрхилэгшэ Семен Степанович Чебунин һү тушаадаг гэртэ ороһоор:

— Фёкла Ивановна, би танда хэлээ һаабзаб. Залуушуул хэлэһэндээ хүрэдэг, һарбайһанаа абадаг зон гэжэ,— гээд, саарһатай дансаяа гаргаа:

— Трифонова Фекла үнгэрһэн 9 һарын туршада үнеэн бүриһөө 1520 литр, Бадмаев Георгий—1561, Батуев Цырен-Доржо—1610, Доржиева—1560 литр...

— һайн даа. Залуушуул түрүү ябаха ёһотой. Бидэ хоёртол уруугаа орожо ябаагүй, харин үдэр ерэхэ тумаургажал ябаһан улаан бургааһад ха юм даа,— гэжэ Фекла Ивановна үнэн сэдьхэлһээ баясан, омогорхон байба.

Үнэхөөрөөшье, Семен Степанович Фекла Ивановна хоёрой залуушуулайнгаа амжалтаар баярлаха, омогорхохонь зүб лэ даа. Жэл хахадай урда тээ тус фермэ һү һаалгаараа, эмхи журамаараа колхоз соогоо муудa тоологдодог байһан юм. Харин сэбэр сэдьхэлтэй, урагшаа һанаатай комсомол-залуушуул һайн дураараа эндэ ерэжэ, һаалиин фермые түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргаа.

Тиигэжэ эбтэй эетэйгээр, коммунис ёһоор ажаллаһанай ашаар Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Нуурай захадахи фермын (4-дэхи бригада) залуу һаалишад 9 һара соо 136130 литр һү һааха гэһэн түсэбөө нэрэтэй солотойгоор дүүргэбэд.

...Тэрэ үдэр Нуурай фермын һүнэй гэр соо болоһон энэ ушар зарим хүнүүдэй зүрхэндэ мартагдашагүй. Огсом дорюун, зулгы зантай хүбүүд, басагадай хэзээ хэзээнэйхиһээ хүхюун зугаатай, омогууд гээшэнь аргагүй. Энэ үдэр һаалишад туйлаһан илалтаараа баясахаһаа гадна, омогорхохо, баярлаха ондоо нэгэ ушартай байгаа. Колхозой комсомолой комитет ажалша бэрхэ хүбүүн Цырен-Доржо Батуевые түрэл Коммунис партиин гэшүүн болгон абахыень зууршалга хэһэн шуу.

— Ганса би бэшэ, харин нютагнугымнай хүн зон Цырен-Доржые ажалша бэрхэ хүн гэжэ мэдэнэ. һаалишан боложо эхилһээр бултандамнай эрхим ажалай жэшээ харуулжа ябадаг юм. Цырен-Доржо хэһэн ажалдаа оншотойгоор ородог. Харууһалдаг үнеэдынь тобир тарганууд, ехэшье һү үгэдэг. Тэрэнь бултандамнай мэдээжэ. Нүхэр Батуев агууехэ Коммунис партиин зэргэдэ ябахадаа, тэрэнэй политикые нэрэтэй солотойгоор бэелүүлжэ шадаха, манай этигэл найдабари харюулха үнэн сэхэ хүн гэжэ тоолоноб,— гээд эндэхи үнинэй нэгэ коммунист сэдьхэлэйнгээ гүнһөө мэдүүлбэ.

һаалишанаар хүдэлжэ эхилһэн сагһаань хойшо али олон түгшүүритэй ушарнуудай дайралдадаг байбашье, эрид шууд зориттой энэ хүбүүн зүрхэеэ мохоогүй, улам абьяастайгаар хүдэлжэ, ажабайдалай үргэн һаруул замаар дабшаа.

Ингэжэл олоһон дүй дүршэлөөрөө, шэнэ түрүү онол аргын ашаар эрхим дүнгүүдые туйлана ха юм. Жэлһээ жэлдэ абаһан уялгаяа дүүргэдэг. Нёдондо 15 үнеэнһээ 15 тугал абажа, бүрин бүтэнөөр тушааһан, үнеэн бүриһөө 1800 литр һү һаажа, хэлэһэн үгэдөө хүрэһэн. Мүнөө жэлдэ үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һааха гэһэн социалис уялгаяа бэелүүлхэнь найдамтай.

— Саашадаа бүри ехэ һү һааха арга боломжо манайда бии. Үнеэдэйнгээ үбһэ тэжээлыень һүнэй гарасын зэргээр нэмээд, шэмэтэ силос горитойгоор эдюулжэ, талха таряанай зүйл нэмэжэ үгэлсөөд байгаа һаа, һүн яһала ехээр һаагдаха,— гэжэ тус фермын комсомолой организациин секретарь Георгий Бадмаев мэдүүлнэ.

Эршэтэ ажалаа бүри шангадхан, эндэхид октябрь һарада 15000 литр һааха, 12750 литр һү гүрэндөө худалдаха гэһэн даабаряа мүн лэ амжалтатайгаар дүүргэхэнь лаптай.

Фермын һаалишад үнеэдээ бултыень искусственна аргаар үрэжүүлжэ, томо һайн түл абахын тулада анхаралаа онсолон табина. Үдэшэ, үглөөнэй һаалгын һүүлээр үнеэдээ хаража шалгаад, ороондо орохоор болоһон үнеэдые үрэжүүлдэг заншалтай.

Гэхэтэй хамта комсомолшууд өөһэдынгөө эрдэм бэлиг дээшэлүүлхын тула ехэтэ оролдоно. Тэдэнэй хамтын байрада библиотекэ, радио бии. Шэнэ газетэ, журналнуудаар саг үргэлжэ хангагдажа байдаг. Энэ жэлдэ фермэ дээрэ политһуралсалай кружок нээгдээд, КПСС-эй түүхэ, хүдөө ажахын экономико шудалжа захалба. Эдэ хэмжээн өөһэдынгөө мэдэрэл дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь ехэ туһа хүргэхэ зэргэтэй.

— Эдэ залуушуултай ажаллахада урматай даа. Хүхюун дорюунууд, хэхэл гээ һаа, хүсэһэндөө хүрэжэ шадаха зон. Эдээндэ саг үргэлжэ туһалха хэрэгтэй. Ажабайдалай орёо харгыда һаял гаража ябаһан үхибүүд ха юм. Бишье һаалишан болоходоо нилээд тугшарһан хүнби. Гэртээ ерээд байхадаш эдеэ хоолшье орохогүй, нойршье хүрэхэгүй байгша бэлэй. Тингээд һаалишан болохоб гэжэ үнэн зүрхэнһөө шиидэһэн хадаа зол жаргалтайб гээд тоологно һэм—гэжэ фермын дүй дүршэлтэй һаалишан, Загастайн сомоной Советэй депутат Фекла Ивановна залуушуул тухай омогорхон хөөрэжэ һуугаа һэн.

В. Будажапов.

Хяагтын үйлэдбэриин управлени.

Ахын түрүү малшанай дүй дүршэлһэ...

Тугалнуудые үнеэдтэ табижа хүхүүлэн түлжүүлхэ тусхай гүүртэнүүд 1958 оной намар Ахын Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо эмхидхэгдэһэн юм.

һарлаг тугалнуудые эхэдэнь табижа түлжүүлхэ талаар тус колхозой малшан Гатаб Жамбалович Самаев һүүлэй жэлнүүдтэ ехэхэн дүй дүршэлтэй болоо.

Үнгэрһэн 1962 ондо даадаг 84 һарлаг үнеэдһээ 79 тугал абажа, хоролтогүйгөөр түлжүүлээ. Энэнь 100 үнеэнһээ 94 тугал томо болгоһон жэшээтэй. Бүхы үнеэдынь июнь һарада тугаллажа дүүрэһэн байгаа. Эхээ хүхэжэ түлжэһэн 1960 оной 2 тугал 1962 ондо түрэһэн юм. Тэдэнэй нэгэниинь (ортоон) 22 һаратайдаа, нүгөөдэнь (һарлаг) 25 һаратайдаа тугаллаа. Тиихэдээ түрүүшынхинь 14 һаратайдаа, хоёрдохинь 17 һаратайдаа үрэжүүлэгдэһэн болоно бшуу. Эдэ хашарагуудһаа гараһан тугалнууд түлжэхэдөө бусад тугалнуудһаа илгаагүй байба. Мүн эхээ хүхэжэ түлжэһэн һарлаг буруу жэл хахадтайдаа бэеэ гүйсэһэн байха. Урдандаа һарлаг хашарагууд 22—25 һаратайдаа тугаллаа гэжэ дуулдаа, үзэгдөөгүй юм. һарлагууд аяар 3—4 жэлтэй боложо ороондо ородог байгаа бшуу. Тиимэһээ энэ жэшээ ехэхэн удха шанартай болоно. Энээн дээрэһээ хаража үзэхэдэ, һарлаг эмэ тугалнуудые 18 һаратайдань үрэжүүлхэ, хоёр жэлтэй бухануудыень үрэжүүлгэдэ табижа болохоор гэжэ һанагдана.

һАРЛАГ ҮНЕЭДЫЕ ҮРЭЖҮҮЛХЭ ТУХАЙ

Холын бэлшээридэ байрладаг, тугалнуудаа хүхүүлэн түлжүүлдэг һарлагуудта буха һула табихада һайн гэжэ нүхэр Самаев тоолодог. Тиихэдэ ороонной хүдэлмэриие богони болзор соо үнгэргэжэ, бухануудые зүбөөр хэрэглэхын тула оролдодог.

1959 ондо Самаевай гүүртэдэ 79 үнеэн, 2 буха бии байһан юм. 16 наһатай һарлаг бухын байһан гүүртэдэ хойто жэлынь 48 тугал, нютагай үүлтэрэй бухын байһан гүүртэһээ оройдоол 13 хайнаг тугал аотаһан. һайн харууһа, тэжээл дээрэ байһан һарлаг бухануудые 16 наһа хүрэтэрынь үнеэдтэ табижа болохо гэжэ энэ жэшээ гэршэлнэ. Гэхэтэй хамта нүхэр Самаев һарлаг бухануудые 2—10 наһатайдань үнеэдтэ һула табижа, ороонной кампанида хэрэглэхэдэ һайн гэжэ тоолодог.

18—20 үнеэндэ нэгэ һарлаг буха табидаг болоо һаа, ороонной кампани богони болзорто үнгэргэгдэхэ ёһотой. Юундэб гэхэдэ, һарлаг үнеэн ехэнхидээ июль, август һаранuудта ототой болодог. Энэ үедэнь лэ үнеэдые ороондо оруулхын тула оролдодог. Тиихэдэ эхээ хүхэжэ түлжэһэн бухануудые үнеэдтэ табихые оролдоно. Тэдэнэр бэлшээридэ һайнаар ябадаг, бэеын хүгжэлтэ һайн, томонууд байдаг. һарлаг бухануудые жэлэй дүрбэн сагта үнеэдтэй суутань бэлшээжэ, үбэлдөө нэмэлтэ концентрат тэжээл үгэжэ байхые оролдодог. Нүхэр Самаев буруу бухануудые зүбөөр түлжүүлхын тула ехэ оролдолго гаргана. Үрэжүүлгэдэ табигдаха бурууды ноябрьда (7—8 һаратайдань) эхэһээнь һалгаажа, үбэлдөө һайнаар эдеэлүүлдэг. Тиигээд март һарада дахин илгажа, холимог үүлтэрэй (ортоон) хашарагуудыень мяханай малай гүүртэдэ тушаагаад, һайн бэетэй һарлагуудыень буха болгохоор хараалдаг.

Ороонной үедэ томо бухануудтай хамта буруу бухануудые табидаг. Тэдэнь ототой болоһон үнеэдые бэрхээр бэдэржэ олодог туладаа, бэдэрдэг буханууд шэнгеэр хэрэглэгдэнэ.

Үбэл, хабартаа ехээр тураһан үнеэд зунай дүүрэтэр ороондо ородоггүй. Тиимэһээ үбэлжэлгын үедэ үнеэдэй харууһа, бэлшээри һайнаар эмхидхэхэ гэжэ эрмэлзэнэ. Намарай сагта малаа холын бэлшээридэ адуулдаг, үбэл, хабартаа байрадань дүтэхэн бэлшээдэг. Энэ үедэ малаа һайнаар бэлшээжэ, зүбөөр эдеэлүүлһэнэй ашаар харууһалжа байһан малынь жэл бүри тобир тарганаар ондо ородог. Тиимэһээ үнеэдынь саг болзортоо ороондо оруулагдадаг юм.

Нүхэр Самаев зооветеринарна мэргэжэлтэдэй зүбшэлые дүүргэхэ гэжэ саг үргэлжэ оролдодог, хэзлитэй үнеэдэй харууһа бүри һайнаар эмхидхэдэг. Ороондо ороһон үнеэдэй тоо бүридхэл өөрөө хэдэг. Тиимэһээ ямар үнеэн хэзээ тугаллахаб гэжэ һайса мэдэдэг, тугаллаха сагайнь дүтэлхэлөөр харууһыень бүри һайжаруулдаг. һарлаг үнеэн дунда зэргээр 8 һара 10—12 үдэрэй хугасаа соо хээлитэй ябадаг гэжэ элирүүлэгдээ.

ТУГАЛ, БУРУУДЫЕ ТҮРГӨӨР ТҮЛЖҮҮЛХЭ ТУХАЙ

Тугал, буруудые түргөөр түлжүүлжэ, шэгнүүрыень ехээр нэмээхэ асуудал ехэ удха шанартай. Тиимэһээ энэ асуудалда нүхэр Самаев үдэр бүриин анхарал хандуулна. Мүнөө Ахын малшад һарлаг тугалнуудые жэл болоторнь хоёр ондоо аргаар: һаалиин фермэнүүдтэ, мүн эхэтэйгээ суг байдаг мяханай малай гүүртэнүүдтэ түлжүүлдэг болонхой.

Энэ хоёр арга тус тустаа илгаатай. Эхээ хүхэжэ түлжэдэг тугалнууд 10—12 һаратай болотороо эхэтээ суггаа бэлшээгдэжэ, дуратай сагтаа эхээ хүхэдэг. Тугалнуудые эхэдэнь табижа түлжүүлхэдэ, бэень түргөөр, зүбөөр хүгжэдэг мүн үбшэлдэгшьегүй юм.

Тугалнууд түрэһөөр 4—5 хоногой туршада үдэртөө 3 дахин эхээ хүхэдэг, энэ үе соо эхэнь бэлшээридэ гаргагдадаггүй. Удаань үдэртөө эхээ хоёр дахин хүхэдэг, һүниндөө эхэтээ суггаа хонодог. Эртүүр түрэһэн томохон тугалнууд майн эхеэр эхэтээ суггаа бэлшээгдэжэ эхилдэг, тиигэжэ үдэршье, һүнишье дуран соогоо хүхэдэг юм.

Үнеэдэйнгээ тугаллаха сагта һамгантайгаа һэлгэсэлдээд, һүниндөө дежурладаг. Үнеэнэй тугалламсаар дабһатай бүлеэн уһаар дэлэнгыень угаадаг, мүн үнеэндэ 15—20 литр дабһатай уһа уулгадаг.

Тугалнуудаа түлигдэдэггүй байрада, бүлэг бүлэгөөрнь таһалгануудсоо байлгадаг. һарлаг тугалнууд шиигтэй байрада байхадаа түргөөр үбшэлжэ, бэень һулахан ... Тиимэһээ байрыень нүхэ ... гөөр түхеэрдэг, дэбдихэрыен... рай байлгадаг, тэрэниие... 2—3 дахин сэбэрлэжэ, ... байдаг. Тугалнуудаа шэгнэ... хай журналда тэмдэглэдэг. ... дулааржа эхилхэлээрнь тэдэ... заа гаргадаг. Тугалдаа ми... тэжээл—дабһа, яһанай гури... мэтые үгэжэ байдаг.

Бухали зундаа шэмэтэ ... эхэтээ бэлшээгдэжэ, дураар... һэн тугалнууд намартаа том... лоод, ноябрь болотор нэмэлт... хэрэглэнгүй, бэлшээрида... Эртүүр түрэһэн (март, апр... рада) тугалнууд хойто үбэлы... бэлшээридэ ябажа гарадаг.

Эхэдэнь табижа түлжүүл... түргөөр томо болодог, ... диилдэдэггүй, шэгнүүрынь ... нэмэдэг. Тиимэһээ эмэ туга... 18—20 һаратайдань үрэжүү... га олгогдоно, эрэ тугал... 10—12 һаратайдаа мяханай... тусхай гүүртэнүүдтэ туш... түлжүүлэгдэдэг. Тэдэнэр 2 ... хад болоод байхадаа, 28... килограмм шэгнүүртэйгээр ... тушаагдадаг. Тиихэдэ ... өөрынь үнэ хямда байдаг.

Гэбэшье Ахын зарим ко... энэ шухала хүдэлмэридэ ... риин анхарал хандуулнагүй ... галнуудые хүхүүлэн түл... гүүртэнүүдэй үнеэд саг ... һэлгэгдэдэг, мүн үсөөн тоот... иимэ гүүртэнүүдтэ табигдах... шадые урмашуулха хэрэг ... гаар анхаргданагүй. Самаев... дүршэл олоной шадабари ...

һарлаг тугалнуудые бүри ... эхэдэнь табижа түлжүүлдэ... һаа, Ахын колхозууд мяха ... ехээр абаха һайн арга ... той.

А. ЦЕЛОВАЛЬНИ...

Буряадай АССР-эй габь... ветеринарна ...

Үнэ багатай үхэр... мяха абахын түлө...

ТАТАРАЙ АССР. Кама шадарай колхоз, совхозууд хэдэн мянган пүүд орооһо энэ жэлдэ гүрэндөө худалдаба. Зураг дээрэ: «Рыбинск» гэжэ теплоход Чистополиин элеваторһаа орооһо ашаалжа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур.
1963 оной октябриин 19.

ИИГЭЖЭ АМЖАЛТА ТУЙЛАГДАДАГ

Гээгдэнги ажахынуудай түрүү зэргэдэ ороһон баатарлиг жэшээ

«Дружба» хүдөө ажахын артелиин түрүүлэгшэ Мечислав Дмитриевич Белоусай нэрэ республикын зүблөөнүүдтэ, хэблэлдэ, радиогоор нэгэтэ бэшэ дурдагдадаг болонхой. Хүдөө ажахын энэ гайхамшагта эмхидхэгшые түрэл нютаг—Винницкэ областьдань мэдэхэгүй таряашан байхагүй.

Управлени соогоо эгээл гээгдэнги дүрбэн артельнүүдые хамтадхаһан «Дружба» колхозой түрүүлэгшээр жэлэй туршада хүдэлжэ байна. Урдань тэрэнэй хүтэлбэрилжэ байһан Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз область соогоо түрүү ажахынуудай нэгэн байһан юм. һанаһандаа хүрэжэ шадаа бшуу. Теэд коммунист Белоус туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амаруулаад байдаг хүн бэшэ. Өөрынгөө дураар шэнэ ажалда орожо, хэдэн жэлэй саада тээ Березнодо адли, дахинаа эхилхэ баатай болоо һэн.

Мүнөө жэл хүндэ хүшэр жэл болоо. Харин «Дружба» ажахын туйлаһан амжалта хараад үзэхэдэ бүрил гайхалтай. Ган гасуурай болоошье һаа, бүхы ургамалнуудай ургаса дунда зэргээр 6 центнерээр дээшэлээ. Хэрбээ нёдондо жэлдэ эртын орооһото ургамалай ургаса гектарай 14 центнер болоо һаа, харин мүнөө жэлдэ 22 центнер ургаса хуряагдаа.

Фермэнүүдэйньшье шэнжэ түхэл ондоо болонхой. Шэнэ шэнэ барилганууд бодхоогдожо, оньһожоруулга үргэнөөр хэгдэдэг болонхой. Гахайн фермэдэ... үнгэрхэдөө, электро-аршуулшье бии болоо.

Винницкэ хүдөөгэй партиин обкомой үүсхэлээр «Дружба» колхоздо гээгдэнги ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй семинар болоһон юм. Хүршэ болохо Хмельницкэ, Тернопольскэ областьнуудһаа айлшад тус семинарта хабаадалсаһан байгаа. Хэрбээ уг зорилгоёо һайнаар мэдэжэ, тэрэнээ бэелүүлхын тула бүхы шадабарияа элсүүлжэ, оролдолго ехээр гаргабал, ямаршье оршон байдалда ехэ амжалта туйлажа болохо байна гэжэ семинарта хабаадагшад этигэжэ байна.

— Газар ашаглалгые үндэһөөрнь һайжаруулха, эзэн ёһоор тооложо һураха, хүнүүдэй дунда хүдэлмэри ябуулха—энэл даа манай ажалай арга боломжонууд,—гэжэ М. Д. Белоус семинар дээрэ хэлэһэн байна.

Үнэхөөрөөшье, эндэ ехэхэн юумэ хэгдэжэ байна. Нэн түрүүндэ хүн зониие өөрынь хүсэ шадалда, колхозойнгоо арга боломжонуудта этигүүлжэ шадаһан, үүсхэл эдэбхи бадаруулһан, хүн бүхэниие материальна талаар урмашуулһан байна. Нэн түрүүн ажалта үдэрэйнь олзо мүнгөөр түлэгдэдэг болоо. Таряалангай хубаарилга шэнээр хаража үзөөд, бата ургасатай сортнуудые тарихаяа болигдоһон байна. Алба захиргаанай 82 хүдэлмэришэд үйлэдбэридэ гаргагдаа.

Урдань колхознигууд хото город худар ошожо, ажал бэдэрдэг байгаа, харин мүнөө бултадаа ажалтай болонхой. Мүнөө полинууд хахалагданхай, газарай хүрьһэн һайнаар элдүүрилэгдэнхэй, намарай тарилга нёдондо нойхидол адли богонихон болзор соо хэгдэбэ.

Шефүүд—үйлэдбэриин управлени артельдэ ехэ туһаламжа үзүүлээ ааб даа. Зүгөөр, колхознигууд хажуу тээһээ туһаламжа хүлеэжэ байгаа бэшэ, харин өөрынгөө хүсэндэ, шадалда, эдэбхи шадабарида найдаһан байна. Энэнь гол удха шанартай гээшэ.

Жэшээ харуулха гээшэ ... лэ ехэ удха шанартай ... Коммунистнууд иимэ жэшэ... рүулаа юм. Тэдэнэй оло... үйлэдбэри дээрэ гаража х... юм. Партиин 30-аад гэшү... кандидадууд тракторно-т... ажалай бригаданууд, ферм... гүүр хүдэлжэ, элитэ жэша... руулна. 4 агитколлекти... лекторнуудэй 3 бүлэгүүд х... үедэ һайнаар хүдэлнэ. Х... дөөн, лекци бүхэниинь а... далтай, артелиин шиидхэж... гаа шухала асуудалнуудтай ... та холбоотой байдаг.

Эдэ үдэрнүүдтэ «Дру... колхозой полинууд дээгүүр ... дүй ургасын түлөө халуун х... мэри хаһа дундаа. һаяар ко... нигууд жэлэйнгээ дүн гарга... Тэрэнь яһала һайн байхаһ... тай. Энээндэнь түрүүлэгш... числав Дмитриевич Бел... аша габьяа тон ехэ.

В. Авра...

ТАСС-ай ко...

Соведүүдэй хүдэлмэри

Шэнэ эрилтын ёhоор ажаллаха

...эй ЦК-гай ноябриин болон ...пленумүүдэй шиидхэбэри... дүүргэхын тула Зэдын айма... ажалшадай депутадуудай нюта... дүүд hүүлэй үедэ горитой... хүдэлмэри ябуулжа байнхай. ...эн түрүүн юун дээрэ хараг... ...даhэдэ, культурно-ажаhуудал... ...уудалнуудые аймагай болон ... Соведэй олохон гүйсэдко... ...олдосо ехэтэйгээр шиидхэдэг ... байна. Иигэжэ ниитын ажа... ...риин ургалта хангаха, хүдөө ... ажалшадай эдэбхи үүсхэ... ...шэлүүлхэ хэмжээнүүд бэе... ...энэ. Жэшээнь, мүнөө жэлэй ... найма hарын туршада дотор ... аймагай Соведэй гүйсэдкомой ... дээрэ ажаhуудалай хангал... ...жаруулха хэмжээнүүд хараа... ...: Хулдайн дунда hургуули... ...салай-хүмүүжүүлгын хүдэл... ...ахалаа хангалтагүй байhан ... хүдөө тосхон hуурингуудые ...улха тухай асуудалнууд зүб... ...сэгдэhэн, тэрэшэлэн клуб ... библиотекын хүдэлмэриие ... болон Дэрэстэйн сомсове... ...мараар хүтэлбэрилжэ байhан ...элсэгдээ. Гадна Боргойн уча... больницын, Михайловскын ... Териин сельпонуудай хүдэл... ...хай, мүн бусад асуудалнуу... ...ража узэhэн байха юм. Ню... Соведүүдэй ажал хүдэлмэреэ ...еглэлтэйгээр эмхидхэхэ гэhэн ...ээ анээн дээрэhээшье хараг... ...за юм.

...томо томо асуудалнуудые ...элгэдэ олониитын hайн дура... ...инүүд элсүүлэгдэнэ.

...н аймагай Соведэй гүйсэдком сельскэ, сомоной Соведүүдэй тэдээнэй гүйсэдкомой таhа... аймагай ажахын эмхинүүдэй харюусалгыень дээшэлүүлхын ...оо нилээд оролдожо байнхай. ...й аша үрэшье элитэ харагда... Жэшээнь, Цахирай, Ториин, ...йн, Санагын, Зэдын болон бу... ...моной Соведүүд ехэнхи хүдэл... hүүлэй үедэ депутадуудта, ...гэлжын комиссинуудта болон ... hайн дуранай эмхинүүдтэ ...эн ябуулжа, малшадай болон ...заторнуудай абаhан уялгаяа ...хэ хэрэгтэнь али бүхы туhа ...үзүүлхын хойноhоо оролдоно. ...е дурсагдаhан сомсоведүүдэй ...тэд магазин, автолавка, столо... ...и, хүүгэдэй саад болон ясли... ..., больница болон фельдшер... ...пунктнуудай, пекарниин болон ...удалай хэрэглэмжэ хангажа, ...адуудай хүдэлмэриие саг үр... хинан шалгадаг болонхой. ...йнь аша туhаар культурно... ...удалай эмхинүүдэй хүдэлмэри ...до hайжараа. Доржо Банзаро... ...рэмжэтэ колхоздо эхин hур... ...н типовой байшан, гостиница столово, «Коммунизм» колхоз... ...тэдэй яслиин гоё hайхан гэр ...дэбэ. Тэрэшэлэн Дэрэстэй ...до шэнэ түхеэрэлгэтэй пекар-ни, Цахирта больницын барилга, Доодо-Бургалтайн дунда hургуулида үхибүүдэй хамтын байра гэхэ мэтэ баригдаба. Эндэ нютагай Соведүүдэй хэhэн хүдэлмэри тобойсо харагдана гээшэ бэлэй дээ.

Гэбэшье үшөөл олохон дутагдалнууд үзэгдэнэ. Шиидхэбэриин гараhанай hүүлээр бодото эмхидхэлэй хүдэлмэри хүсэд бэшээр ябуулагдана. Жэшээнь, малшадта медицинын туhаламжа hайнаар үзүүлхэ, аймаг дотор худалдаа наймаа гуримшуулха тухай аймагай Соведэй сессиин гарагаhан шиидхэбэринүүд мүнөө хүрэтэр хүсэд дүүргэгдээгүй.

Олохон нютагай Соведүүдэй депутадууд, депутадай бүлэгүүд культурын болон ажаhуудалай эмхинүүдэй хүдэлмэридэ бии байгаа дутагдалнуудые саг дары усадхахын хойноhоо оролдоногүй. Жэшээнь, Дээдэ Ториин, Наранай Хамнейн, Дүтэлүүрэй сомсоведүүдтэхи уран hайханай бүлгэмүүд хүдэлхэеэ болинхой, эндэ лекци болон элидхэлнүүд үсөөнөөр үнгэргэгдэнэ, малшадай дунда номой наймаан муугаар эмхидхэгдэнэ, автолавкануудшье тиишэ ошодоггүй. Ушар тиимэ болобошье гүйсэдкомуудай зүгhөө ямаршье хэмжээн абтаагүй.

Баhа ниитын журам эбдэдэг, хаанашье хүдэлдэггүй этэгээдүүдтэй, орооhо таряа үрихэ ябадалтай тэмсэл дурсагдаhан аймагта үшөөл дутамагаар ябуулагдана. Үмсэдөө мал олоор бариха, газар үлүү ехээр эзэмдэжэ ашаглаха баримтанууд үзэгдэнэ. Олохон нютагай Соведүүд дурсагдаhан ушар байдалые сессинүүд болон зүблөөнүүд дээрээ ёhоор зүбшэн хэлсэнэгүй.

Аймаг дотор ниитын hайн дуранай эмхинүүд — эхэнэрэй соведүүд, арадай дружинанууд, түрэлхидэй комитедүүд, нүхэрэй сүүдүүд гэхэ мэтэ эмхидхэгдэжэ, өөрынгөө зэргэдэ ажалшадай эрхим түлөөлэгшэдые элсүүлэнхэй. Гэбэшье нютагай Соведүүд тус эмхинүүдэй хүдэлмэриие хүтэлбэрилдэггүй байhаар.

Аймагай болон нютагай Соведүүдэй зарим гүйсэдкомууд мүн лэ худалдаа наймаанай болон ниитын эдеэ хоолой асуудалнууд тушаа анхаралаа багаар табина. Тиимэhээ зарим магазинуудта хилээмэн, өөхэн, тамхин, загаhан таhалдана.

Петропавловка, Тори, Белоозерск болон Дэрэстэй тосхоной столовонууд эдеэ хоол шанар муутайгаар бэлдэнэ. Мүн олохон пекарнинуудта ариг сэбэр ёhоор сахигданагүй. Теэд иимэ байхадань нютагай Соведүүд хамаарнагүй ха юм. Жэшээнь, гэгээрэл болон культурын талаар аймагай Соведэй комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр В. П. Ломухин, бюджет болон худалдаа наймаанай талаар комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Б. А. Мурхонов гэгшэд ажалшадай эрилтые бүрин гүйсэдөөр хангаха тушаа анхаралаа үшөөл hулаар табина. Теэдшье дурсагдаhан комиссинууд хангалтагүй муугаар хүдэлнэ.

Мүн райпромкомбинат гэхэ мэтын ажаhуудалай эмхинүүд ажалшадай хэрэглэмжые бүридхэжэ үзэлэггүй. Жэшээнь, энээн дээрэhээ шалтагаалжа, Тори, Цахир, Дэрэстэй, Санага, Үшөөтэй болон бусад тосхонуудта ажаhуудалай мастерскойнууд мүнөө хүрэтэр эмхидхэгдээгүй.

Саашадаа дурсагдаhан аймагай, нютагай Соведүүд ажал хүдэлмэреэ шэнэдхэн табихын хойноhоо шиидхэхы хэмжээнүүдые абаха, ажалшадай культурна болон ажаhуудалай эрилтэнүүдые хангаха хэрэгтэ бүхы депутадуудаа, саг үргэлжын комиссинуудаа, олониитын hайн дуранай эмхинүүдые эдэбхитэйгээр хабаадуулха, тэдээнэй хүдэлмэриие бодотоор хүтэлбэрилхэ, гараhан хуулинуудай дүүргэлтые хангаха ёhотой болоно.

М. Болдохонов,
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй эмхидхэлэй таhагай инструктор.

hайшаалтай үүсхэл

Совхозой нэгэдэхи отделениин механизаторнууд Бато-Мунко Малакшинов, Ким Гергенов, Владимир Будаев, Иннокентий Галин гэгшэд үбэлэй сагта—хонидой олоороо хурьгалха үедэ — сакманщигуудаар ажаллахабди гэжэ совхозой хүдэлмэришэдэй суглаан дээрэ мэдүүлээ. Энэнь ехэл hайшаалтай, бүхы залуушуулай дэмжэмээр үүсхэл! Юуб гэхэдэ, түл абалгын үедэ хонишодой ажал хүдэлмэри тон ехэ болодог, тэдэнэр сүлөөгүй байдаг ха юм.

— Би мүнөө «ДТ-54» трактораараа намарай паар хахалжа, үдэрэйнгөө даабари 115—120 процент хүрэтэр дүүргэнэб. Тиигээд үбэлдөө сакманщигаар ажаллаха хүсэлэнтэйбди,— гэжэ нүхэр Гергенов нүхэдэйнгөө үмэнэhөө хэлэhэн байна.

Эдэ залуу нүхэр хүдэлмэридөө hайнаар хандадаг, ажалай журам наринаар сахидаг, бэшэ нүхэдтөө жэшээ харуулдаг комсомолшууд юм.

Г. Бадмаев.
Хурамхаанай совхоз.

Монгол-совет хани барисаанай hара

ЗАМАЙ ТЭМДЭГЛЭЛ

Монголой Арадай Республикын томо аймагуудай нэгэн—Сэлэнгэ аймаг айлшаар ошоhон бидэнэр аян замайнгаа гурбадахи үдэр — Сүхэ Баатар хотоhоо 110 километрэй оршондо түбхинэhэн промышленна үйлэдбэритэй шэнэ хото—Дархан хүрэжэ ерэгдэбэ.

Дархан, Дархан...Яагаад иимэ нэрэтэй болоо юм гээд hонирхоходо:

— Урдань эндэ нэгэ үгытэй түмэршэ дархан ерэжэ hэеы гэрхэнээ талын дунда түбхинүүлжэ, нютатайнгаа арад зондо хэрэгтэй гэрэй зүйлнүүдые хэдэг, тэргэ, шарга заhабарилдаг байhан. Тиихэдэ эндэхи үндэр хабсагайдань түмэрэй ехэ хэбтэшэ бии гэжэ hаянай тодоруулагданхай. Эдэ бүгэдэhөө уламжалан гоё hайхан байгаалитай энэ нютагнай Дархан гээд нэрлэгдэhэн байна,—гэжэ нютагайхидынь тайлбарилна.

...1961 оной эхеэр эндэ хооhон тала дайда байдаг бэлэй. Иишэ ерэhэн түрүүшын арбаад шэнжэлэгшэд-мэргэжэлтэд майхан татажа, байрлан түбхинөөhэн. Тэрэ гэhэнhээ хойшо эндэ, нэн түрүүлэн, хүдэлмэришэдэй байха hуурин тосхон баригдаа. Энээнэй удаа 32 мянган тонно орооhо багтаахa элеватор ашаглалгада үгтөө. Тус элеваторай барилга богони болзорто—44 хоногой туршада бодхоогдоhон домогтой. Мүнөө эндэ томо томо барилганууд баригдажа, түмэр харгы табигдаба. Дархан хото шадар цементын, түмэр-бетонно зүйлнүүдые үйлэдбэрилхэ, силикатна заводууд баригдажа байна. Энээнhээ гадна, Шарын гол гэжэ нютагта нүүрhэнэй ехэ хэбтэшэ олдонхой. Эдэ бүгэдэеэ хэрэглэжэ томо промышленна хото гэhэн нэрэеэ суурхуулхаар барилгын ажал, хүдэлмэри эндэмнай аймшагтай түргөөр хэгдэжэ байhаниень харахада урматай, зориг бадаруулма гоёшье!

— Манай Монгол Арадай Республикын хоёрдохи ниислэл болохо Дархан хотын барилга 1965 ондо сум дүүрэжэ, арадайнгаа ажахыда шухала хэрэгтэй промышленна продукци гаргаха зорилго табигдана,— гэжэ тус хотын барилгын комплексно районой даргын орлогшо Дага Пильжэ омоторхон хөөрэнэ.

МНР-эй Ажалай Баатар Буня.

Аймагай шэнэ хототой хэдэн часай туршада ябажа танилсаhанай удаа үшөө 110 километр зай гаталжа, Зүүн Хараа хото ошохоор аян замдаа мордоо бэлэйбди. Талын дундуур зурыhан дардам харгыгаар хэдэн часай туршада табилуулжа, Зүүн Хараа хото хүрэхын тэндэ, үндэр хабсагайн үбэртэ сугларhан олон тоото ажалшадые хаража, баяр дээрэ баяр нэмэбэбди. Эдэнэр тус хотын ажалшад, илангаяа залуушуул маанадай делегацииие угтахаар ерэhэн байба.

— Хүндэтэ, манай ханинар—Буряадай АССР-эй түлөөлэгшэд, танай делегациин манай хото хүрэжэ ерэhэндэ баяр баясхалантайгаар угтажа байнабди. Үглөөдэрhөө хотымнай предприяти, эмхи зургаануудаар ябажа ажал хүдэлмэритэймнай танилсыт. Хүдэлмэридэхи дутуу дундануудыемнай нюунгүй сэхэ хэлэжэ үгөө hаатнай бидэнэр ехэ баяртай үлэхэ hэмди,—гэжэ Зүүн Хараа хотын профсоюзай нэгэдэлэй түрүүлэгшэ Цэнгээ хөөрэнэ.

Үглөөдэрынь Зүүн Хараа хотын томо предприятинуудай нэгэн—үйлэдбэриин артельдэ хүрэжэ, ажал хүдэлмэритэйнь танилсаhан, хүдэлмэришэдтэй хани халуунаар хөөрэлдэhэн байнабди. Тус артелиин 100-гаад гаран оёдолой машинатай цехэй коллектив социалис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө хоорондоо мүрысэн ажаллана. Эдэнэрэй гурбан бригададань мүнөө социалис ажалай бригадын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдонхой. Жэлдээ 80 мянган түхэригэй хубсаhа оёдог энэ цехэй оёдолшод ажалдаа үдэр бүри шэнэ амжалта туйлажа, социалис зөөриеэ арьбадхажа байдаг болонхой. Хэдэн часай туршада артелиин цехүүдээр ябажа танилсаhанай удаа, түмэр замшадай хүүгэдэй байдаг гоё hайхан саадта хүрэгдэбэ. Үндэр томо, hаруул hайхан байшан соо хүмүүжүүлэгдэдэг 200 гаран үхибүүд наhа наhаараа илгагдажа, тус бүридөө ондо ондоо таhагуудта байрланхай. Эндэhээ саашаа—Зүүн Хараа хотын вагонно ехэ деподо хүрэжэ, вагон заhабарилагшадай ажалтай танилсагдаа. Ажал, хүдэлмэреэ оньhон аргаар хэдэг тус деподо социалис ажалай предприяти гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоhон байна.

АЖАЛАЙ БААТАРНУУДАЙ УУЛЗАЛГА

Манай делегацитай хамта ябаhан Социалис Ажалай Геройнууд Анисим Николаевич Оширов, Клавдия Ивановна Филиппова хоёр аха дүү оронойнгоо хүндэтэ баатарнуудтай уулзажа, хөөрэлдэхэ болоhондоо аргагүй баярлажа, hүүлэй үедэ хүрэжэ ерэhэн лэ газартаа—баатарнуудтаа хүрөө гүбди гээд асуудаг болоо hэн. Тэрэнь шье ойлгосотой юм бээзэ, баатарнууд өөhэд өөhэдынгөө дүй дүршэл, амжалта туйлалтануудаа халан абалсахые хүсэнэ ха юм. Тиигэhээршье, аян замаа үргэлжэлүүлжэ, Зүүн Хараадахи гүрэнэй ажахыда хүрэжэ ерэбэбди. Энэ ажахы гол түлэб тараан, мал ажал эрхилдэг шэглэлтэй. Монголой Наукануудай Академиин харьяа Зүүн Хараадахи газар тараалангай эрдэм шэнжэлэлгын институдай 8300 гектар тараалан дээрэ ажаллажа ябаhан тус ажахын тараашад баян тараагаа гээлтэ, хоролтодо оруулангүй саг соонь хуряажа абаhан байна.

— Монгол Арадай Республикын түрын шангай лауреадууд Содном Удзы хоёрой бии болгоhон «Орхон» гэдэг шэнэ сортын шэниисын ургасые манай ажахын механизаторнууд богони болзорто хуряажа шадаа. Эндэ ажаллагшадай дундаhаа Социалис Ажалай Герой, комбайнер Дашдорж эрхим амжалта туйлаа. Манай баатар үдэртөө 15 гектар хахадахын оронд 25—34 гектар хүрэтэр хуряадаг байба,—гэжэ тус ажахын директор Цэбэгдорж омоторхон хөөрэнэ.

— Нүгөөдэ баатарнай хэн бэ?—гээд манай нүхэдэй hонирхоходо:

Тэрэ баатарнай манай ажахын эрхим гахайшан Буня гэдэг болоно. Энэ эхэнэр ямар амжалта туйлажа, Социалис Ажалай Баатарай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртөө юм гэхэдэ, нэгэдэхеэр, хори гаран жэлэй туршада гахай адуулжа ябаhан байна. Тиихэдээ гахай бүриhөө олон түл абажа, ажахынгаа гахайн тоо толгойе аяар дүрбэ мянга хүрэтэр олошоруулжа шадаа юм.

Сэлэнгэ аймаг МНР-эй бусад аймагуудта орходоо мал, тараан ажал эрхилдэгээрээ алдаршанхай. Мүнөө аймаг дотор чарин ноохотой 186 мянган толгой хонин, 350 мянгаад эбэртэ бодо мал, хоёр мянгаад тэмээн тоологдоно. Тиихэдэ 120 мянган тарилгын талмайда «Орхон» гэжэ шэнэ сортын шэниисэ, горох, ешмээн болон бусад ургамалнууд таригдана. Энэ жэлдэ тус аймаг гүрэндөө 112 мянган тонно тараа тушаагаа. Энээнэй хажуугаар монголой арад тэмээн hүрэгөө олошоруулха хэрэгтэ hаналаа ехээр хандуулна. Тэмээн хадаа мал ажахын ашаг олзо ехэтэй hалбари болоно. Холын аян замда ашаа шэрэлгэдэ тэмээнэй хүсэ хэрэглэдэг заншалтай. Гадна тарган, амтатай тэмээнэй мяхан гүрэндэ тушаагдана. Нэгэ тэмээнhээ 400 килограмм мяха, 120 килограмм өөхэн суухэдээ 7—8 литр тоhолиг hү, 8—12 килограмм нооhо үгэдэг байха юм.

Мүнөө Монгол Арадай Республикын уужам тала дайдаар гурбан сая hаа дээшэ тооной тэмээн тоологдоно.

Хэдэн хоногой туршада айлшалhан манай делегациин гэшүүд гансахан Сэлэнгэ аймагай ажахын, соёл культурын ургалта хүгжэлтэтэй танилсажа hонирхохотойгоо хамта, аха дүү арадайнгаа социалис общество амжалтатайгаар байгуулжа байгаа хэрэгтэнь бүри ехэ амжалта хүсэжэ, Монгол hайхан оронoo баян дэлгэр байдалтай болгохыень юрөөн хани нүхэдөөрөө баяраа хэлсэжэ тараа hэмди.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЭДЭБХИТЭДЭЙ ҮҮСХЭЛ АША ТУhАТАЙ

(Буряадай геологоуправлениин профсоюзай организациин дүй дүршэлhөө)

...та малтамалнуудые бэдэрэн ..., арад зоной аша туhада хэ... зорилготой геологуудай ажал ... илгаатай гээшэ. Олон мянган ...нууд республикымнай газар дай... таража, hонирхолтой, бэрхэ... ...йшье ажал дүүргэнэ. Иимэ ... онсо байдалтай геологуудай ... хүмүүжүүлгын ажал зүбөөр ...хэ, түрүүшүүлэй туйлаhан ...та бүгэдын шадабари болгохо ... тиимэшье бэлэн хэрэг бэшэ.

...логоуправлениин профсоюзай ...ет хүниие ажал хэжэ хүмүү... ...э асуудалда ехэ анхарал хан... ... Профсоюзна эдэбхитэдэй ...ынгөө ажал, уялга хэр зэргээр ...эhэнhээ коллективэй үйлэд... ... амжалта туйлагдана гэжэ мэ... ... Тиимэhээ профсоюзна орга... ...нуудай хүдэлмэришэдэй дунда ...гдаха хүмүүжүүлгын ажал ...ар эмхидхэхые оролдоно. Гео... ...дай ажабайдалда энэ онсо ил... ... Эндэ телефоноор хөөрэлдэжэ, ...хяа заабари үгэжэ, ямар нэгэ ...мэри эмхидхэгдэхэ бэшэ ха юм. ... эдэбхитэйл хүдэлмэрилэгшэд ...ктивэйнгээ дунда ябуулагдаха ...ай дүй дүршэл, онол арга өөhэ... ...эдэрэн олоно. Тиихэдээ тэдэнэр хүниие ажалаар хүмүүжүүлгэ гээшэ эгээл hайн аша үрэ харуулна гэжэ заашье мартанагүй.

Геологосъемочно экспедициин эдэбхитэд, инженернүүд З. Жбанов, А. Новикова, О. Антощенко гэгшэд геолог-мэргэжэлтэдэй ажалай амжалта hайнаар харуулха гэжэ шиидээд, тон хомор малтамалнуудые бэдэрэн олохо талаар геологуудай ажал, эдэ ашагта малтамалнуудые харуулhан музей эмхидхэhэн байна. Иигэжэ эндэ экспедициин хүдэлмэришэд мэргэжэлтэдэй хэдэн ажалтай танилсаха, ашагта малтамалнуудые бэдэрэн олохо дүй дүршэл шудалха, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхэ аргатай болобо. Экспедициин профсоюзай комитет эдэ инженернүүдэй үүсхэл hайшаагаад, hайн дураараа ажаллаха дүрбэн парти эмхидхэhэн юм. Коммунис ажалай түлөө хүдэлөөндэ хабаадалсадаг инженернүүд А. Фишев, Ю. Бажин, Э. Жбанов, А. Новикова, В. Соболина, А. Эндрихевский болон бусад үнэтэ ашагта малтамалнуудай картотекэ, библиотекэ эмхидхээ, коллекци суглуулаа, мүн тусхай альбом суглуулха ажал хэжэ байнхай. Тэдэнэй эмхидхэhэн музей болон коллекциие геологуудай тусхай лаборатори гэжэ нэрлэхээр. Эндэ семинар, консультаци болон бусад хэмжээ, ябуулга үнгэргэгдэнэ.

Ставропольдохи ехэ химиин түрүүшын предприяти — Невинномысска химическэ комбинат ашаглалгада үгтэhөөр нэгэ жэл болобо. Тус комбинадай коллектив үйлэдбэриин технологиие түргөөр ...дажа, хараалагдаhан хүсыень дүүрэн ашаглажа шадаба.

Хойто Кавказай колхозууд болон совхозууд энэ комбинадай ...эн гаргаhан тон шухала азотно үтэгжүүлгэ — аммиачна селитр ...ехээр абажа газараа үтэгжүүлнэ.

КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй бэ...тэй танилсаха зуураа, тус комбинадай химигүүд байгша оной ...рэтэр даалгабариhаа гадуур 30 мянган тонно минеральна үтэг...лгэ үйлэдбэрилэн гаргаха гэжэ шиидэбэ. Энэнь хадаа хүдөө ...ын продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохын түлөө бүгэдэ ара... ...тэмсэлдэ тэдэнэй оруулhан хубита мүн.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбинадай бэлэн продукциин склад.

ТАСС-ай фотохронико.

Профсоюзай эдэбхитэд тусхай hуралсал эмхидхэхые дурадхаhан байна. Энэ зорилгоор научно-геологическа «четверг» үнгэргэгдэжэ эхилбэ. Геологиин гол шухала ашагта малтамалнуудые бэдэрэн олохо методикын асуудалаар лекци, элидхэл «четвергын» үедэ хэгдэдэг болоо. Зарим геологууд, партинуудай бодото ажалые харуулhан, ашагта малтамалнуудые бэдэрэлтын дүй дүршэлтэй танилсуулhан семинар, экскурси үнгэргэгдэнэ. Энэ жэлдэ научно-геологическа «четвергын» хэшээлнүүд дээрэ 16 элидхэл, лекци уншагдаа, хэдэн семинар үнгэргэгдөө. Поли дээрэ ябуулагдаха ажалай hайн дүй дүршэлэй, мүн геологуудай информационно суглуулбари соо ороходо hайн статья бэшэхын түлөө конкурс соносхогдонхой. Экспедициин гол мэргэжэлтэд өөhэдынгөө албата уялга дүүргэхэhээ гадна, коллективэйнгээ хамтын амжалта туйлаха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна.

Мэргэжэл шадабариая саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ, үйлэдбэриингөө ажал ябуулгые наукатай нягта холбоотойгоор эмхидхэхэ гэhэн hанал эрмэлзэлгэтэй инженернүүд В. Арсентьев, Г. Яценко, Л. Волков, Е. Богодаев гэгшэд аспирантурада, дунда мэргэжэлтэй 10 гаран хүдэлмэришэд институдуудта, 5 хүн техникумдэ ажаллажа байгаад hуралсана.

Профсоюзай эдэбхитэн М. Гальянай үүсхэлээр ниитын киностуди эмхидхэгдэнхэй. Мүнөө энэ студи геологуудай коллективэй үйлэдбэриин болон хүмүүжүүлгын ажал харуулhан документальна 2-дохи фильм буулгажа эхилээ.

Управлениин лабораториин профсоюзай комитет социалис мүрысөө дэлгэрүүлхые оролдоно. «Уялга абаа hаа — дүүргэ, хэлэhэн үгэдөө — хүрэ» гэhэн уряатай мүрысөөн коммунис ажалай коллективэй нэрэ зэргэдэ хүртэлсэхын түлөө оролдожо байhан тус лабораториин хүдэлмэрилэгшэдэй дунда үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Эндэ олонхидоо инженерно-техническэ хүдэлмэришэд ажаллана. Эгээл түрүүшээр коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэтэй инженернүүд Л. Викулова, Л. Копанева, О. Легкова лабораториин хүдэлмэришэн бүхэнэй өөрынь уялга абахадань нүхэр ёhоной туhаламжа хүргэhэн, абаhан уялгаяа бодото дээрэнь дүүргэхэ талаар дүй дүршэлөө халан абалсаhан байна. Тэдэнэй жэшээгээр 120 инженер, техник, албахаагшад коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэлсэхэ гэжэ мүрысэнэ.

Коммунис ажалай түлөө мүрысөөндэ хабаададаг лабораториин хүдэлмэришэд материал болон реактивүүдые гамтайгаар гаргашалха, түрүү шэнэ арга ажалдаа хэрэглэн, элдэб янзын шэнжэлэлгэ хэхэ, үйлэдбэриин түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ, доторойнгоо арга боломжо элирүүлэн хэрэглэхэ гэжэ оролдоно. Социалис мүрысөөнэй дүн саг соогоо согсологдожо, показательнуудай самбарта, ханын самбарта бэшэгдэдэг, профсоюзай суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг болонхой. Энэ мүрысөөндэ хабаадагшад өөhэдөө hураха, нүхэдөө hургаха гэhэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр ажаллана. Иигэжэ профгруппа бүхэн ажалай түрүүшүүлэй дүй дүршэл бусадай шадабари болгохын тула тусхай хэмжээ ябуулгын түсэб зохёоhон байна. Ажалай hайн жэшээ дээрэ хүдэлмэришэдые хүмүүжүүлхэ гэhэн профгруппануудай анхарал оролдолго муу бэшэ үрэ дүн харуулна. Комплексно лабораториин хүдэлмэришэд ганса геологоуправлени доторoo түрүүлнэ бэшэ, харин 2-дохи кварталай дүнгөөр Главгеологиин болон профсоюзай ЦК-гай Бүхэсоюзна 3-дахи шанда хүртэhэн байгаа.

Геологуудай профсоюзай комитет болон группанууд тэдэнэй урда табигдаhан зорилгонуудые бодотоор дүүргэхэ хэрэгтэ арга боломжонуудаа элсүүлэн хэрэглэхээр хүмүүжүүлгын ажал эмхидхэнэ. Бодото зорилготой тааралдахагүй уряа гаргаhан газарта хүмүүжүүлгын ажалай ямаршье үрэ дүн харуулдаггүй байhаниинь мэдээжэ. Управлениин бусад предприятинуудтай адли Хойто-Байгалай экспедициин хүтэлбэрилэгшэд болон профсоюзай комитет горно ажалай технологическа процесс наринжуулан hайжаруулха, хүдэлмэриин сагые гамтайгаар гаргашалха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ тухай хүдэлмэришэдые уряалаад, харин тэдэнэй ажалай эмхидхэл hайжаруулха талаар юушье хээгүй байба.

Иимэ ушарай саашадаа тохёолдохогүйн тула ажалай нормо гуримшуулгада олониитые хабаадуулха хэрэгтэй болоно. Энэ зорилгоор профсоюзай комитедэй дэргэдэ ажалай нормо зохёохо, салин хүлhэ гуримшуулха hайн дуранай. таhагууд эмхидхэгдэhэн байна.

Н. Мальцев,
Облпрофсоведэй үйлэдбэриин болон салин хүлhэнэй таhагай ахалагша инструктор.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

БОЛГАРИИН hОНИН

ЭЛЕКТРОКАРНУУДЫЕ БҮТЭЭДЭГ ШЭНЭ ЗАВОД

Софида электрокарнуудые бүтээдэг завод ашаглалгада оробо. Автокарнуудые үйлэдбэрилгэ хадаа Болгариин машина бүтээлгын промышленностиин гол hалбаринуудай нэгэниинь болонхой. Экономическа талаар харилсан туhалалсалгын Соведэй хараа шугам баримталан, социалис ёhоор ажалаа хубаарилгын ба онсо мэргэжэл олгохо хэлсээнэй ёhоор Болгари электрокарнуудые үйлэдбэрилдэг болоо юм.

Тус заводой ашаглалгада ороходо, Болгариин арадай ажахы шэнэ хүсэ ехэтэ үйлэдбэриин түхеэрэлгэнүүдээр нэмэгдэхэ юм. Энэ заводой барилга 4 гектар талмай эзэлжэ, ороной эгээн томо машина бүтээлгын цехүүдэй нэгэниинь болобо.

Болгариин электрокарнууд хилын саагуургые суутай болонхой. Советскэ Союзай, Чехословакиин, ГДР-эй, Польшын олохон предприятинуудта болгар автокарнуудые хэрэглэдэг болонги. Мүнөө үедэ Инди ба бусадшье гүрэнүүд тэрэниие худалдажа абана. Мүнөө жэлдэ 9 янзын түхэлэй 10 мянган электрокарнууд бүтээн гаргагдаха, уридшалан харабал, 1980 ондо тус заводто 50 мянган электрокарнууд бүтээн гаргагдахаар хараалагдана.

300 МЯНГАН ХҮНҮҮД АМАРБА

Жэл ерэхэ бүри Болгарида профсоюзуудай амаралтын гэрнүүдтэ амардаг хүнүүдэй тоо олошоржо байдаг, санаторинуудай, амаралтын гэрнүүдэй, туристнуудай лагерьнууд мүн лэ олошоржо байна. Үзэсхэлэн hайхан газарнуудаар—хада уулын хормойдо гү, али далайн эрьеэр тэрэ барилганууд оршодог. Энэ жэлдэ ажалшадай амаралта эмхидхэхэ хэрэгтэ 10.600 мянган лев hомологдоо. Профсоюзуудай амаралтын байшангуудта 300 мянганhаа үлүү ажалшад энэ жэлдэ амараа юм. Жэшээлэн харахада, 1945 ондо оройдоол 7.060 хүн амарhан байгаа.

ТЕХНИЧЕСКЭ НОМОЙ ДЕКАДА

БКП-гэй ЦК-гай шиидхэбэриин ёhоор эдэ үдэрнүүдтэ Болгариин городууд ба тосхонуудаар техническэ номой декада үнгэргэгдэжэ байна. Техническэ номуудые олониитэдэ ойлгуулха хүдэлмэри ябуулха, ажалшадые техническэ номуудаар hонирхуулха гээшэ декадын гол зорилго мүн. Декадын үдэрнүүдтэ профсоюзуудай клуб, библиотекэ, предприятинуудта техническэ номуудай выставкэнүүд эмхидхэгдэхэ юм.

1939 ондо 50 ондоо нэрэтэй 75 мянган хэhэг хэблэгдэhэн байгаа hаа, харин 1963 ондо 450 техническэ номууд 1.500 мянган хэhэгээр хэблэгдэн гаргагдаба.

ТЕАТРАЙ ХҮШЭГЭНҮҮД ДАХЯАД НЭЭГДЭХЭНЬ

Театрнуудай шэнэ сезон эхилбэ. Теэд Болгариин ниислэлэй театрнууд харагшадтаа ямар зүжэгүүдые харуулхань бэ?

— Манай театрай репертуар гол түлэб болгар ба совет драматургнуудай зохёолнуудhаа бүридэнэ,—гэжэ Иван Вазовай нэрэмжэтэ хуушанай драматическа театрай хүтэлбэрилэгшэ Филип Филипов хөөрэнэ. «Хара шубууд» гэжэ гайхамшагта совет драматург К. Погодиной hүүлшын зохёол, мүнөөнэй чешскэ драматург И. Когоут гэгшын «Гурбадахи эгэшэ» гэжэ пьесэ, агууехэ болгар уран зохёолшо ба поэт Иван Вазовай—«Карьерист» гэжэ пьесэнүүдые харагшадтаа бэлдээбди. Мүн Шекспирэй, Артур Миллерэй, Горькиин пьесэнүүдые табихабди. Болгар драмын гурбадахи национальна шалгалтые hайнаар угтахын түлөө бэлэдхэжэ байнабди.

«Ивайло» гэжэ болгар опероор шэнэ сезониие нээхэбди гэжэ Арадай оперын директор Илья Иосифов хэлэбэ. Манай репертуарта италиин, франциин, немец, ород оперонуудhаа гадна мүнөөнэй болгар композиторнуудай зохёолнууд мүн лэ табигдаха юм.

«Трудовой фронт» гэжэ театр мүнөөнэй үе сагай хүнүүдые харуулхын тулада хүдэлхэ. Залуу драматург Н. Парушевай, Д. Асеновай, К. Цачевай пьесэнүүд сцэнэ дээрэ табигдаха.

СВЕКЛО ХУРЯАДАГ КОМБАЙНУУД

Хүдөө ажахын электрификациин болон механизациин научна хүдэлмэрилэгшэд Брусарци станцидахи трактор заhабарилгын заводтой хамта ороной түрүүшын свёкло хуряадаг комбайнуудые бүтээн гаргаба. Тус комбайн заводой туршалгада hайн дүнгүүдые харуулаа.

«ЦКБ-1» гэжэ комбайн халаан соо 1,5 гектарай свёкло хуряажа, 100 гаран хүниие хүндэ хүшэр ажалhаа сүлөөлхэ юм.

КРЕМИКОВСКО МЕТАЛЛУРГНУУДАЙ ТОСХОНУУД

Софи шадар Болгариин хара металлургиин асари ехэ гигант — Кремиковско комбинат урган бодожо байна. Комбинадай барилганuудтай нэгэ зэргэ металлургнуудай ажаhууха тосхон баригдажа эхилэнхэй. Тэндэнь ойрын жэлнүүдтэ 60 мянга шахуу хүнүүд ажаhууха юм.

«Кремиковцы», «Ботунец», «Подуене», бусад металлургнуудай тосхонуудта томо томо гэрнүүд, ниитын байшангууд баригдажа, болбосон түхэлтэй болоhо байна. Эдэнь ехэ Софин барилганuудай зарим хубинь болохо юм.

(ТАСС).

БУРЯАД ҮНЭН
3-дахи нюур
1963 оной октябриин 19.

Ажалай вахта дээрэ

Уһан‚замшадай тамаралгаяа дүүргэхэ хүрэтэр үсөөхэн хоног үлэбэ. Байгал-Сэлэнгын техническэ участогай уһан замшад Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, газар малтадаг олохон машинануудай команданууд түсэбөө дүүргэжэ байнад.

Хёлго голоор судныш ябаха зам заһадаг дизель-электромашинын команда хүдэлмэреэ амжалтатайгаар дүүргээ. Мүнөө овоц, таряа зөөжэ байһан транспортна флодуудайхид энэ хүдэлмэри һаатабаригүйгөөр, болзор соонь дүүргэхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллана.

«ВС-2» земмашинын командын гэшүүд намарай бэрхэшээлтэй эрхэ байдалда ажаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «зүүн гарһаа» В. Н. Двойников, В. И. Эрехеев, Е. П. Потемкин гэгшэд ээлжээтэ вахтадаа.

Д. Балданов.
Фотонь авторай.

УУЛЗАЛГА

Дунда-Худанай (Хори) найман жэлэй һургуулида, Могсохон нютагай Соёлой байшан соо эндэхи һургуулиин һурагшад, Чисаанын совхозой хүдэлмэришэд уран зохёолшодой союзай гэшүүн Цырендоржо Жанабадараевич Дамдинжаповтай һаяхан уулзалгануудые хэбэ. Уран зохёолшо өөрынгөө зохёолнууд тухай, саашанхи түсэб тухайгаа суглаарагшадта хөөрэжэ үгөө.

Һурагшад, совхозой хүдэлмэришэд, нютагай интеллигенци уран зохёолшын бэшэһэн хүдэлмэридэнь үндэр сэгнэлтэ үгэхэ зуураа, уншагшадтаяа олон дахин уулзажа байхыень, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд—түрүүшүүл тухай һайн һайн зохёолнуудые бэшэжэ байхыень хүсэбэ.

Ц. Ванчикова.

65 үнэгэнһөө 270 түл

Хойто- Байгалай аймагай «Победа» колхоз үнэгэ үсхэбэрилхэ талаар социалис мүрысөөндэ эрхим амжалта туйлаа. Колхоз 65 толгой халтар хара үнэгэнһөө 270 түл абаһан байгаа.

Колхозой ангай фермые даагша Анна Николаевна Радюк фермынгээ ан һайнаар харууһалжа, зүбөөр эдеэлүүлһэнэйнгээ ашаар тэдэнэй тоо толгойе бүтэн бүринөөр түлжүүлжэ шадаа. Мүнөө фермынхид залуу үнэгэдэй һайн шанартай арһа тушааха бэлэдхэлтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна.

К. Димов.

ҮБЭЛ ҮҮДЭНДЭ

Шэмэрүүн хүйтэн үбэл газаа ороо. Колхознигууд малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл эхилһээр үниинэй. Гэхэтэй хамта малшад уларилай хүйтэрхэдэ малай ашаг шэмэ абалгые доошолуулхагүйн түлөө тэмсэнэ.

Баунтда һү гансахан зун бэшэ, намар ехээр абажа шадагдаха. «Заветы Ильича» колхозой һаалишан Б. Цыдыпова августда үнеэн бүриһөө 167 килограмм һү һааһан байгаа һаа, сентябрьда 186 килограмм һааба. Мүн энэ колхозой һаалишан М. Цыремпилова һү баһал горитойгоор һаана. Августда 284 килограмм һааһан байгаа һаа, сентябрьда 224 килограмм һаагаа.

Жэлэй эхинһээ хойшо үнгэрһэн 9 һарын туршада аймагай 42 һаалишадай 30 гараниинь 1000 гаран килограмм һү үнеэн бүриһөө һааһан байха юм. Мүнөө «Путь к коммунизму» колхозой һаалишан Е. Сараева аймаг соогоо түрүү зэргэдэ ябана. Тэрэ үнеэн бүриһөө 1550 килограмм һү һаагаад байна. Тиихэдэ энэ үе соо «Заветы Ильича» колхозой һаалишан М. Цыремпилова 1461 килограмм һааба.

Аймагай колхозуудай дунда «Путь к коммунизму» колхоз хамагһаа ехэ һү һаагаа. Тэрэнь үнеэн бүхэнэй 1157 килограмм болоно.

Баунтынхид гүрэндэ һү худалдаха 9 һарынгаа түсэб 101 процент дүүргэбэ. Тэрэнь нёдондонойхиһоо һураггүй дээшээ болоно.

Мүнөө малшад үбэлжэлгэдөө бэлэдхэн, малайнгаа байра заһабарилна. Энэ жэл хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ тэжээл бэлэдхэглэнхэй. Тиимэһээ малай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ арга боломжо бии гээшэ.

П. Казаринов.

Сагай уларил

Улаан-Үдын гидрометобсерваторин мэдээһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэй аад, шиниг нойто орохогүй. Баруун хойноһоо һулаханаар һалхилха. Улаан-Үдэ хотодо үглөөгүүр 0—2 градус хүйтэн, үдэрынь 7—9 градус дулаан байхаар хүлеэгдэнэ.

Октябриин 20—21-нэй үдэрнүүдтэ республика соомнай һулагүй үүлэтэй байха. Тиигээд шиниг нойто орохогүй. Баруун зүгһөө һулаханаар һалхилха. Республикын хойто аймагуудта һүниндөө 7—12, урда аймагуудта 2—7 градус хүйтэн, үдэртөө хойто аймагуудта 2 градус хүйтэнһөө 3 градус хүрэтэр дулаан байха. Бусад аймагуудта 3—8 градус дулаан байхаар багсаагдана.

Хилын саанаһаа

ФАИ-гай 56 конференци

МЕХИКО, октябриин 17. (ТАСС). Уласхоорондын авиационно федерациин (ФАИ) 56-дахи генеральна конференци үсэгэлдэр эндэ нээгдэбэ. 48 оронһоо 200 шахуу делегат, тэрэ тоодо ФАИ-гай вице-президент В. К. Коккинаки түрүүтэй совет делегаци, тэрэшэлэн социалис бусад оронуудай — Чехословакиин, Венгриин, ГДР-эй, Кубын делегацинууд тус конференциин хүдэлмэридэ хабаадалсана.

Эндэ байгшадта хани халуунаар, альга ташалгаар угтагдаһан замбуулинай совет баатарнууд Юрий Гагарин, Валентина Терешкова гэгшэд хүндэтэ айлшад боложо, энэ конференциин нээлтэдэ байлсаба.

Тус конференци нээхэ зуураа, «хүн зоной хоорондохи аха дүүгэй мэдэрэл, гүрэнүүдэй хоорондохи хани барисаа бэхижүүлхэ» хэрэгтэ энэ конференциин хүдэлмэри зорюулагдаһай гэжэ хүсэжэ байһанаа Мексикын президент Лопес Матеос мэдүүлбэ.

Конференци нээһэнэй һүүлээр 1962 ондо авиацида гайхамшагта амжалта туйлаһанай түлөө медальнууд болон дипломуудые барюулалган болобо.

Замбуулинай дайдые шэнжэлхэ хэрэгтэ гайхамшагта амжалта туйлаһанайнь, хамтаараа ниидэһэнэйнь түлөө совет космонавтнууд А. Николаев, П. Попович гэгшэдтэ дамжуулхыень «Замбуулинда туйлаһан амжалтын түлөө» ФАИ-гай медаль совет делегацииие толгойлогшо В. К. Коккинаки гэгшэдэ барюулба.

Совет космонавтнууд ООН-до ерэб...

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 16. (ТАСС). ООН-ой Генеральна секретарь У Танай уряалаар совет космонавтнууд Валентина Терешкова, Юрий Гагарин гэгшэд мүнөөдэр Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин байшанда ерэбэ.

ООН-ой байшанда ородог үүдэнэй дэргэдэ совет космонавтнуудай ерэхэһээ бүри урид олон газетэнүүд, радио, киногой корреспондентнүүд, олон туристнууд, ООН-ой хүдэлмэрилэгшэд суглараад байба. Ю. А. Гагарин В. В. Терешкова хоёрые альга ташалгаар угтаба. Энээнэй удаа Валентина Терешкова, Юрий Гагарин гэгшэд СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкотай хамта Ассамблейн пленарна заседаниин залда орожо, совет делегациин һуудаг газарта ошожо һууба.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XVIII сессиин түрүүлэгшэ Венесуэлын түлөөлэгшэ Карлос Соса-Родригес гэгшэ үтлөөнэй заседани нээхэ зуураа, хоёр совет космонавтнууд —Юрий Гагарин, Валентина Терешкова гэгшэд эндэ байна гэжэ мэдээсэбэ. Зал соо, хэблэлэй түлөөлэгшэдэй, айлшадай һуудаг газарта альга ташалган болоно. Ассамблейн түрүүлэгшэ ООН-ой Генеральна секретариин һуудаг газарай хажууда ендэр дээрэ гарахыень совет космонавтнуудые уриба. Зал соо дахяад альга ташалган боложо, совет баатарнуудые эндэ байгшад хүл дээрээ зогсожо амаршалба. Генеральна Ассамблейн XVIII сессиин делегадуудтай уулзаһанай һүүлээр совет космонавтнууд ООН-ой байшан хараба, удаань хэблэлэй, радио болон телевидениин түлөөлэгшэдтэй уулзаба.

Замбуулинай дайдые шэнжэлхэ талаар американо-совет хани харилсаан аргатай гээшэ гү гэһэн асуудалда харюусаха зуураа, Ю. А. Гагарин иимэ харилсаан байха аргатай, научна мэдээсэлнүүдые андалдаһанай, уласхоорондын холбоо байгуулһанай ашаар иимэ харилсаан бии болохо ёһотой гэбэ.

Ондоо асуудалда харюусахадаа, Юрий Гагарин ядерна зэбсэгтэй ракетэнүүдые замбуулинай замда гаргаха ябадалые хорихо гэһэн дурадхал ехэ удха шанартай, замбуулин дайда руу ниидэдэг космонавтнууд энээниие илангаяа һайшаана гэбэ.

ООН-ой байшан хараһанай һүүлээр совет космонавтну... Йоркоор ябажа танилсаба. Ю. А. Гагарин, В. В. Тер... гэгшэд ООН-дохи СССР-эй т... гын хүдэлмэрилэгшэдтэй, та... бүлэнэртэй уулзаба.

ООН-ой Генеральна секре... Тан үдэшэлэн совет космона... тай уулзаба. Энээнэй һүүлэ... нэрэй хүндэдэ У Тан уулзал... ООН-ой Генеральна Ассамблей... сессиин түрүүлэгшэ Карлос... Родригес, Ассамблейн Гене... Комитедэй гэшүүд, замбуу... шэнжэлэлгын талаар ООН-д... митедэй гэшүүд энэ уулзалг... байлсаба.

Совет космонавтнууд Шотланди ерэб...

ЛОНДОН, октябриин 17. (ТАСС). Престуик гэжэ Шотландиин аэродром дээрэ мүнөөдэр совет самолёт ерэжэ бууба. Америкын оронуудаар аяншалжа ябаһан совет космонавтнууд Юрий Гагарин, Валентина Терешкова энэ самолёдоор бусаж... на. Престуик гэжэ аэродром... совет космонавтнуудые Шотл... СССР гэжэ бүлгэмэй делегаци... ба гээд Ассошиэйшн пресс аг... мэдээсэнэ.

Нэрьемэ альга ташалган доро баталагд...

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 17. (ТАСС). Ядерна зэбсэг ашаһан объектнүүдые замбуулинда гаргахагүй тухай нэгэдэхи комитедэй резолюци ООН-ой Генеральна Ассамблейн пленарна заседани дээрэ мүнөөдэр баталан абтаба.

Ядерна зэбсэг, мүн бусад аюултай зэбсэг ашаһан ракетэнүүдые замбуулинай дайда руу табихагү... Советскэ Союз болон США-гай... эрмэлзэл гаргажа байһые ре... дотор һайшаагдаад, иимэ ү... рэгһээ арсахыень бүхы гүрэ... уряалба.

Энэ резолюци нэрьемэ аль... шалган доро баталан абтаба.

Нюуса хэмэл одонууд замбуулин руу табигда...

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 17. (ТАСС). «Атлас-Агена» гэжэ ракетэнүүдээр Канавералһаа «нюуса одонууд-ажаглагшад» табигдаба гээд информационно агентствэнүүд мэдээсэнэ. 57 мянган миль дээрэ гараад ябахадаа, эдэ одонууд... тэ ракетнэ двигательнүүдэй... бэе бэеһээ 100 мянган миль... та тараха юм гээд тухайламжа... дээсэгдэнэ.

ФРГ-гэй шэнэ правительств...

БОНН, октябриин 17. (ТАСС). Канцлер Эрхардын хоёр партинуудай —ХДС/ХСС, СВДП гэдэгүүдэй түлөөлэгшэдһөө бүридүүлһэн Баруун Германиин шэнэ правительствын бүридэл тухай мүнөөдэр тусхайтаар соносхогдобо. Аденауэрай һүүлшын правительстватай жэшэхэдэ, мүнөөнэй кабинет ехэ хубилалтада ороогүй.

ФРГ-гэй правительствын шэнэ гэшүүд гэбэл: Эрих Менде (СВДП)—вице-канцлер, ниитэ Германиин асуудалаар министр, Курт Шм... (ХДС)—ажахын министр, Ганс... гер (ХДС)—нүүдэлэй хэрэг эр... министр.

Эрхардын правительствын тушаалнууд хуушаараа Аден... һүүлшын кабинедтэл адли ... Гадаадын хэрэгүүдэй минис... нөөхи шэгээрээ Шредер үлөө, ... нын министр—Фон Хассель, ... дын хэрэгүүдэй министр—Х... болобо.

Алжир Марокко хоёрой зүрилдөөн

АЛЖИР, октябриин 17. (ТАСС). Эхэ орондо тохёолдоод байһан эдэ хүндэ үдэрнүүдтэ депутадуул арад зонтоёо хамта дайлалдажа байгаа армида хабаадалсахын тулада Алжирай парламентын суглаае зогсоохо гэһэн шиидхэбэри национальна суглаанай онсо яаралтай заседани дээрэ үсэгэлдэр абтаба.

Бусад депутадуудтаал адли Бен Белла сэрэгэй хубсаһа үмдэнхэй заседанида ерээ. «Манай аха дүүнэрэй олонхинь иимэ хубсаһа үмдөөд ябана,—гээд депутадуудтаа хандаба.—Арад зоной һунгаһан хүнүүд олониитын манлайда ябаха ёһотой гэжэ би тоолоноб».

Марокко Алжирай хилэ дээрэ болоһон һүүлшын үйлэ хэрэгүүдтэй дашарамдуулан, Алжирай правительство хэдэ хэдэн шухала хэмжээнүүдые абаһан байна. Дайн сэрэгэй болжо байһан райондо ү... сэрэгэй частьнууд нэмэжэ ... дэ. Сэрэгшэдые дайн байл... районуудта түргэнөөр абаа... тулада правительство Саура... департаментын арад зондо ха... нютагай засаг түрэдэ автом... нуудые үгэхыень гуйба.

Медицинын факультедүүдэй студентнэр, врачнууд үсэгэл... эхилээд сэрэгтэ татагдаба. Бо... бүхэндэ тусхайта бүлэгүүд б... лагдаба. Эдэнэр дайнда эль... хээр бэлэн.

Алжир Марокко хоёрой зү... эбэй ёһоор шиидхэхын тулада ... рай правительство хэмжээ... абажа үргэлжэлһөөр. Гэбэшье ... ракеше гэдэгтэ Бен Бэлла Ха... хоёрой хоорондо боложо байһа... сээнүүд мүнөө дээрээ үрэ дүн... гүй.

КАИР, октябриин 17. (... Алжир Марокко хоёрой зүр... хэлсэхын тулада арабуудай о... дай Лигиин соведэй тусхайта... дани үглөөдэр болохо гээд ара... оронуудай Лигиин генеральна... ретарь Халек Хасун мэдүүлбэ.

ООН-дохи КНР-эй хуулита эрхые һэргээхэ

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 17. (ТАСС). ООН-дохи КНР-эй хуулита эрхые һэргээхэ тухай асуудал Генеральна Ассамблей үсэгэлдэр зүбшэн хэлсэжэ эхилбэ.

ООН-до Хитадай Арадай Республикын оролсодоггүй байһан ушар хадаа Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин хүндэ хайрые унагаахаһаа гадна, тэрэнэй ажал ябуулгада һаад ушаруулна, мүн уласхоорондын энэ организациин дүүргэхэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэнь һаад ушаруулна гээд СССР-эй түлөөлэгшэ Н. Т. Федоренко тэмдэглэбэ.

Энээнэй урда тээшье табидагтаал адли совет делегаци мүнөөшье ООН-дохи КНР-эй эрхые удааруулангүй һэргээхын түлөө оролдожо байна гээд СССР-эй түлөөлэгшэ мэдүүлбэ. ООН-иие улам бэхижүүлхэ, эб найрамдалые, дэлхэйн аюулгүй байдалые аршалхын түлөө һанаа үнөөгөө зободог бүхы гүрэнүүд Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацидахи Хитадай Арадай Республикын хуулита эрхыень һэргээхэ дурадхал дэмжэхыень уряалба. Албаниин, Пакистанай болон Непалай түлөөлэгшэд ООН-дохи Хитадай Арадай Республикын хуулита эрхые һэргээхын түлөө эрилтэ хэбэ.

**

НЬЮ-ЙОРК, октябриин 17. (ТАСС). Генеральна Ассамблейн үсэгэлдэрэй пленарна заседани дээрэ ООН-дохи Хитадай Арадай Республикын хуулита эрхэ һэргээхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэлгэ үргэлжэлүүлэгдэбэ. Польшын, Венгриин, Арабай Нэгэдэмэл Республикын, Румыниин, Финляндиин, Монголой болон Камбоджын делегадууд Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациһаа Чан-кай-шиин түлөөлэгшые үлдөөд, КНР-эй түлөөлэгшэдые ООН-дохи, тэрэнэй бүхы зургаануудтахи хуулита һууриия эзэлхыень уриха хэрэгтэй гэбэ.

ООН-до атууехэ хитад арадай эрхые дары сагтань һэргээхэ бодото шалтагаан үгы хэбэртэйгээр Америкын делегат Стивенсон хэлэбэ. КНР-эй хуулита эрхые һэргээхэ тухай дурадхагдаһан резолюциие болюулха эрилтэ хэбэ. Гватемалын, Филиппинэй, Колумбиин, Мадагаскарай, Малайзиин болон Японой делегадууд гол түлэб Америкын дурадхалые дэмжэбэ.

ТУҺАЛАМЖА ГҮ, АЛИ ХООЛОЙН БОЙЛТОРГО ГҮ?

Ази, Африка, Латиин Америкын хүгжэлтэ багатай оронуудай арадуудай ёһотой «хани нүхэрынь» Холбоото Штадууд гэжэ байжа идхалга ябуулхадаа, Америкын пропаганда үгэ хүүр гамнадаггүй. Экономическа талаараа гээгдэнги оронуудта туһалха гэжэ нэрлэгдэһэн США-гай политикада «иимэ нүхэсэлгын» бодото жэшээ боложо үгэнэ. Иимэ политика бэеэ даанхай гүрэнүүдэй экономикын хүгжэлтэдэ энэрхы сэдьхэлһээ туһалха зорилготойгоор ябуулагдана гээд буржуазна пропагандистнууд батадхадаг байна. Гэбэшье Америкын энэ «туһаламжатай» тодорхойгоор танилсаад байхадаа, тэдэ пропагандистнуудай хэлэдэг үгэдэ үнэн юумэ огто үгы гэжэ этигэгдэхэ.

Ази, Африка, Латиин Америкын оронуудта финансово-экономическа «туһаламжа» хүргэхэдөө, США тэдэ гүрэнүүдые өөрынгөө мэдэлдэ барижа, национальна экономикыень үгырүүлхэ, дэлхэйн капиталис системэһээ гаргахагүй гэһэн зорилго табина. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр колониализмын дарлалтаһаа сүлөөрһэн Ази, Африкын гүрэнүүд өөһэдынгөө бэеэ даанхай экономикые хүгжөөхэ зорилгоор ехэ оролдолго гартана. Тиигэхэ зуураа, олохон гүрэнүүд, тодорхойлон хэлэбэл, Инди, Индонези ороноо индустриализацилха зорилго бэелүүлхэдээ, илангаяа хүндэ промышленностиин һалбаринуудта, гүрэнэй предприятинуудые бариха гээшэ үлэмжэ һайн гэжэ тоолоно. Ондоо гүрэнүүд, жэшээнь, Мали, Гана энэ зорилгые бэелүүлхэдээ, капиталисбэшэ хүгжэлтөөр дабшаха зам шэлэнэ. Эдэ олон гүрэнүүдые өөһэдынь шэлэһэн замда оруулхагүй гээшэ хүгжэлтэ багатай оронуудта «туһалха» америкынхидай программын гол зорилгонуудай нэгэн болоно.

Америкын Холбоото Штадууд туһаламжа хүргэхэдөө, гээгдэнги оронуудай гүрэнэйнь экономикын гол үндэһэ һуури болохо болбосоруулгын промышленностиин хүгжэлтэдэ туһалдаггүй, харин автомобильна, түмэр харгы, аэропорт, хүүргэ, плотина, электростанци гэхэ мэтэнүүдые барилгада туһалдаг байха юм. Иимэ политика Америкын компанинуудта аша туһатай, юуб гэхэдэ, тэдэ компанинуудта хүгжэлтэ багатай оронуудһаа байгаалиинь баялиг, түүхэй эд зөөн гаргахада хамагай түрүүн һайн харгы хэрэгтэй болодог. Монополинуудай эзэд баяшуул өөһэдынгөө мүнгэ зөөреэр бэшэ, гүрэнэй урьһаламжа болон кредидээр залуу гүрэнүүдтэ барилга хэхые оролдоно. Хүгжэлтэ багатай гүрэнүүдтэ урьһаламжа хүнгэхэнөөр үгтэдэггүй. Хэрбээ Советскэ Союз жэл соо 2—2,5 процент түрэсэтэй урьһаламжа үгэдэг һаань, Холбоото Штадуудай урьһаламжын түрэсэ 5—6 процент болодог, тиихэдэ эзэд баяшуулай мэдэлэй компанинуудай урьһаламжа жэл соо 10 процент хүрэтэр түрэсэтэй байдаг.

США-гай «туһаламжые» тодорхойлон харабал, гээгдэнги оронуудай экономикые хүгжөөхэ зорилготойгоор болбосоруулгын промышленностиин һалбаринуудта мүнтэ зөөри табидаггүй байна. Юуб гэхэдэ, хүгжэлтэ багатай оронуудые промышленна эд бараанай рынок, хямда сэнтэй түүхэй эдэй бааза байлгаха политикадань тааранагүй. Тиигэхэ зуураа, США эдэ оронуудай экономикын гүрэнэй секторэй ургалтада һаад хэхые оролдоно. Ушарынь гүрэнэй мэдэлдэ байһан промышленностиин һалбаринууд капиталис секторые хашан түрижэ, үйлэдбэриин хүсэнүүдэй ургалта, экономикынь түргөөр хүгжэхэ арга хангана ха юм.

Тиимэһээ Холбоото Штадууд гүрэнэй секторэй үргые бүхы аргаар багадхажа, Ази, Африка, Латиин Америкын оронуудта энэ секторэй хүгжэлтэдэ һаад ушаруулхаяа оролдоно. США-гай правительство 1962 оной сентябрь һарада генерал Л. Клей түрүүлэгшэтэй буржуазна экономистнууд, банкирнуудһаа бүридэһэн тусхай комисси байгуулһан юм. Хариин гүрэнүүдтэ туһаламжа хүргэхэ асуудалые шэнжэлһэн энэ комисси гүрэнэй секторэй предприятинуудые баридаг оронуудай правительствануудта Холбоото Штадууд туһаламжа хүргэхэгүй гэһэн дурадхал оруулһан байна. Ушарынь гүрэнэй тэдэ предприятинууд эзэд баяшуулай предприятинуудые түридэг гээшэ. Иимэ дурадхалай ямараар бэелүүлэгдэдэгые США-гай Индидэ металлургическа завод барилга элирхэйлэн харуулна.

Гурбан жэлэй саада тээ Индиин правительство Бокарада хүсэ ехэтэй металлургическа завод бариха гэжэ шиидэһэн байгаа. Тиин урьһаламжа үгэхыень США-гай правительствада хандаха баатай болоо һэн. Тэрэ заводой апаглалгада үгтэһэнэйнгөө һүүлдэ гүрэнэй секторто орохо байһан дээрэһээ Америкын хэблэлдэ туһаламжа хүргэхэгүй гэһэн ехэ шууяан гараһан байна. Энэ арсалдаан турбан жэлэй туршада үргэлжэлжэ, һаяхан түлөөлэгшэдэй палата тэрэ заводой барилгада урьһаламжа үгэлгые 1964 оной июнь болотор хойшолуулха тэһэн шиидхэбэри гартаба.

Нигээд байхадань Индиин премьер-министр Неру США-гай президентдэ эльгээһэн бэшэг соогоо Бокарада завод барихын тула Америкын «туһаламжаһаа» арсаха шиидхэбэри абаһан тухайгаа мэдээсэбэ. Гадна тэрэ заводойнгоо түхеэрэлгэнүүдые ондоо гүрэнүүдтэ захижа бүтээлгээд, заводос гүрэнэй секторто үгэхэбди гэжэ Индиин правительство мэдүүлһэн байна.

Бокарада баригдаха заводой түүхэ — хүгжэлтэ багатай оронуудай экономикодо, США-гай зүгһөө зорюута һаад түбэг ушаруулдаг гансахан ушар бэшэ. Америкын, мүн бусад гүрэнүүдэй фирмэнүүд булад хайлуулха промышленность байгуулха талаар Иранай гуйлтада ямараар ханданаб? «Металлургическа завод бариха тухай асуудал шиидхэгдэшэгүй бэрхэшээлтэй тохёолдонхой,— гээд «Рузе Иран» газетэ бэшэнэ. — Энэ асуудал 20—30 жэлэй туршада шиидхэгдэнэгүй. Үе үе болоод лэ тэрэниие зүбшэн хэлсээд, зарим тэды дурадхал оруулаад, дахин мартажархина. Өөрынгөө металлургическа промышленностьтай болоогүйдөө манай орон эд зөөреэ газаашань үгэдэг гүрэн зандаа үлэхэ. Энэ ушар өөрынгөө эд бараа манай ороной рынок дээрэ наймаалха дуратайшуулда таатай зохид хэрэг болоно бшуу».

Хүгжэжэ байһан оронуудта США-гай туһаламжа хүргэхэ политикын онсо илгаань юуб гэхэдэ, тон үнэтэй гидротехническэ проект баадхадаг байна. Тэрэнь экономическа аша туһын талаар хүсэд һайнаар хараалагдаагүй байдаг.

Хүгжэлтэ багатай оронуудта США-гай туһаламжа тон ехэ, хохидолтой: гүрэнэйнь бэеэ даанхай байдалда таагүй политическэ, экономическа болон сэрэгэй талаар элдэб эрилтэнүүдые табидаг байна. Жэшээнь, Америкын нефтяной компаниин эд зөөриие түрэнэй мэдэлдэ абаһанайнь түлөө США-гай правительство Цейлондо экономическа туһаламжа хүргэхэеэ болёо. Иимэрхүү политика США-гай правительствын зүгһөө хүгжэлтэ багатай бусад гүрэнүүдтэ хэгдэнэ. Түлөөлэгшэдэй палатын баталан абаһан хуулиин проектын ёһоор, Кубые бусад оронуудтай харилсаа холбоогүй болгохын түлөө тэмсэлдэ хабаадалсаһан гүрэндэ экономическа туһаламжа үгтэхэ болоно.

Холбоото Штадуудһаа урьһаламжа абаһан гүрэнүүд хэрэгтэй эд зөөри, түхеэрэлгэ гансал США-һаа худалдан абажа, тэдэнээ Америкын пароходуудаар зөөжэ абаашаха эрилтэ табигдана. Жэшээнь, Эквадорой президент байһан Аросемена иигэжэ мэдүүлээ һэн: гэр байрын барилгада Эквадорой абаһан 10 миллион долларой хахадтань США-һаа барилгын материал абаашаха эрилтэ манда табигдаа. Иигэжэ бидэнэр ондоо гүрэнһөө шулуу, уһа, ядажа ерэхэдээ—шорой худалдажа абаха болонобди,— гэжэ Аросемена енгүүрхэн хэлэһэн байна.

Хүгжэлтэ багатай оронуудта иимэ «туһаламжа» хүргэхэ зуураа, США өөһэдынгөө капиталис монополинуудай аша туһада эд бараагаа тэдэ гүрэнүүдтэ абаашаха асуудалда онсо анхарал табина. Америкын урьһаламжа абаһан гүрэнүүд элдэб олон эд бараа үнэтэй сэнгээр худалдан абаха баатай болоно. Ондоо гүрэнүүдтэ абаашан наймаалагдаха эд бараанай хэмжээе дээшэлүүлхэ асуудалаар байгша оной сентябриин 17-до болоһон конференци дээрэ президент Кеннеди капиталис монополинуудайнгаа олзо доходые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулаа һэн. Президент Кеннедиин эндэ хэлэһэн үгые тайлбарилхада, хүгжэлтэ багатай оронууд саашадаа Америкын промышленна эд бараа наймаалха рынок зандаа үлөөд, хямда сэнтэй түүхэй эдэй бааза байха болоно. Һүүлэй арбан жэлэй туршада баруунай гүрэнүүдэй зүгһөө хүгжэлтэ багатай оронуудта туһаламжын программаар хэһэн бүхы гаргашань урьһаламжа абадаг гүрэнүүдэй хямда сэнтэй түүхэй эдээр үлүүлэн харюулагдаһан байна гээд Англиин лейбористскэ партиин хүгжэлтэбэрилэгшэ Г. Вильсон һаяхан һайрхан мэдүүлээ.

США-һаа «туһаламжа» абадаг хүгжэлтэ багатай нэгэшье орон мүнөө болотор өөрынгөө экономикые бэхижүүлжэ, арад зонойнгоо ажабайдалые һайжаруулжа шадаагүй байһаар. 140 жэлһээ дээшэ саг соо США Либеридэ «туһална». Тэд энэ туһаламжынь үрэ дүн үльгэр домог соо хэлэгдэһэнэйхидэл адли юм: Америкын «Файрстон тайр энд раббер компани», «Юнайтед Стейтс стил корпорейшн» гэжэ монополинууд энэ ороной хүн зониие мүлжэн дарлажа, хүбхытэрөө баяжана, нүгөөдэ талаһаа— Либериин арад жэл ерэхэ бүри хэлэшэгүй ехээр үгырнэ, үбшэн зоболон эдлэнэ. «Либериин арад зоной ажаһуудал яаха аргагүй хүндэ хүшэр,— гэжэ Англиин «Гардиан» газетын корреспондент бэшэнэ.— Эндэхи хүн зон бултадаа маляри үбшэндэ нэрбэгдэнхэй, түрэһэн бүхы үхибүүдэй 70 процентнь үхэнэ, һургуулиин наһанай бүхы үхибүүдэй ойройдоо 11 процент һуралсана. Нэгэ хүнэй жэл соо олодог олзо доходынь ойройдоо 35 фунт стерлинг болоно».

Холбоото Штадуудай туһаламжа хүргэдэг Африкын, Азиин, Латиин Америкын бусад оронууд баһал иимэ байдалда оронхой. Тиимэл хадань Латиин Америкэдэ «дэбжэлтын түлөө союз» гэдэгые «дэбжэлтэдэ эсэргүү союз», Азида—америкынхидай туһаламжые «хоолойдо углагдаһан бойлторго», Африкада —«загаһанай хахуулида шагтагалһан мэхэ» гэжэ нэрлэдэг болонхой.

Д. КАСАТКИН.
(ТАСС).

Аюултай байжа... болохо

ЛОНДОН, октябриин ... (ТАСС). Олон оронуудай хабаа... тай ядерна хүсэнүүдэй байгуу... гээшэ һаань, Баруун Германи... на зэбсэг абаха үшөө нэгэ ар... ломжотой болохо гээд Англиин... ламентын гэшүүн, лейборист ... Оллаун гэгшын бэшэг соо х... нэ. Энэ бэшэгынь «Гардиан»... тэдэ мүнөөдэр толилогдоо.

Эдэ хүсэнүүдэй байгуу... һаань, Баруун Германи гарг... 40 процентые бэе дээрээ дааха... мэ халаа, тэрэнэйнгээ тухайгаа... гүрэнэй хабаадалгатай ядерна... нүүдые мэдэлдээ абахабди ... эрилтэ хэхэ байха гээд бэш... заагдана.

Зүүнэй ба баруунай оро... хоорондохи шахардуу шанга ... лые һуларуулха найдабарии... боложо байхада олон ороной ... далгатай ядерна хүсэнүүдые ... туулга яашье эбсэшэгүй байн... Оллаун тэмдэглэбэ.

Редакторай түлөө
М. Н. НИМА...

БУРЯАД ҮНЭН
4-дэхи нюур
1963 оной октябриин 19.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-У... улица ЛЕНИНА, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. ре... тора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-... отделов: сельскохозяйственного производства и парти... жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и пар... ной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.
Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологическ... —24-74, советского строительства и быта—34-93, рабсе... ров и писем—25-41, 38-30, информации—32-74 и переводо... 34-05.

гор. Улан-Удэ, типография Министерства культуры Бурятской АССР.

Н—00555. Зак. № 56...